

NORSKE statsunderstøttede

Folke-
Bok =
Samlin-
=ger

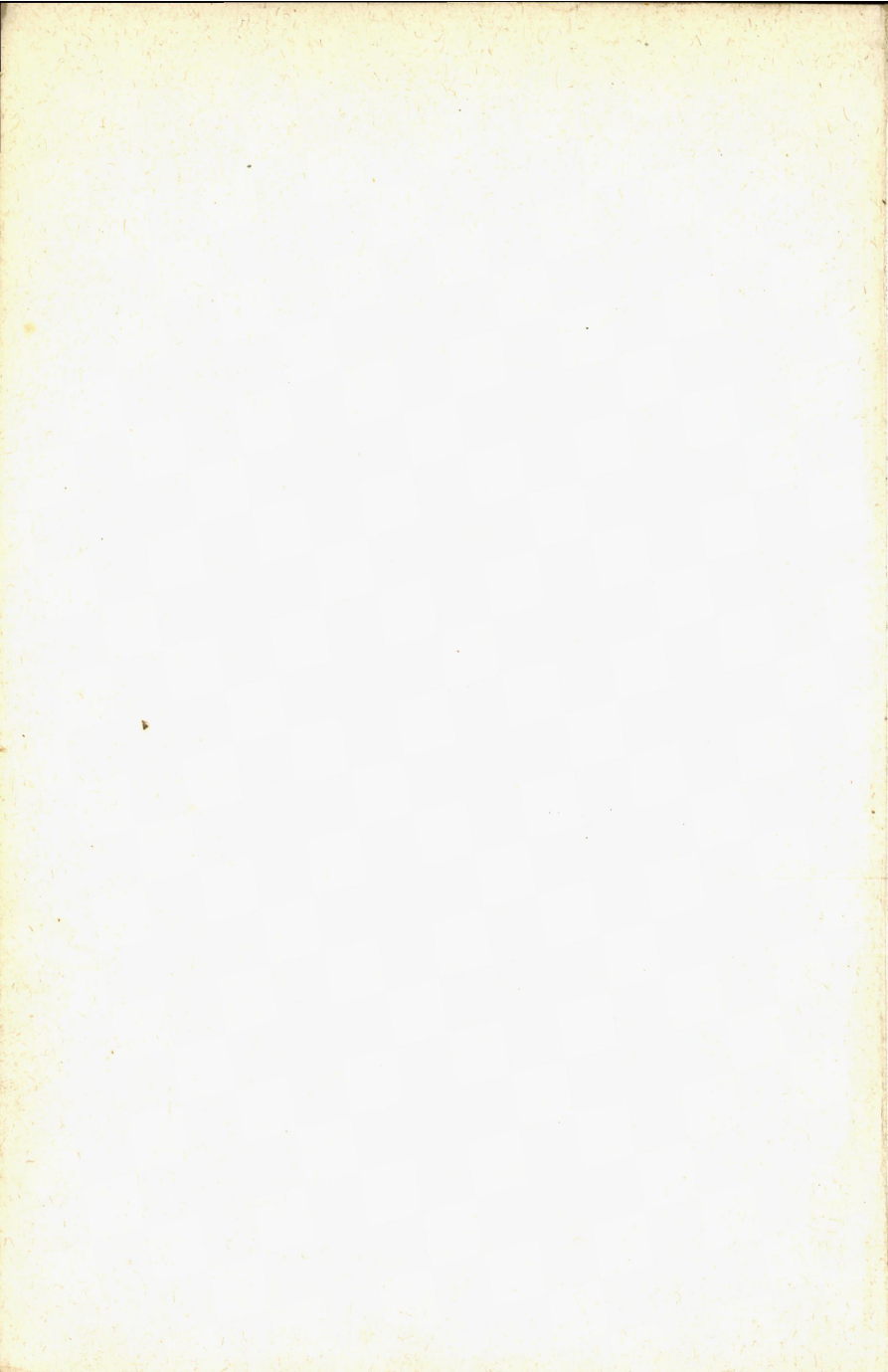

Denne bok tilhører:
Kristiansands

folkebibliotek.

JOMFRU KIRSTINE GERMETEN

2 50
29/10/0

NANNA THRANE

**JOMFRU
KIRSTINE GERMETEN**

EN FORTÆLLING FRA DEN GAMLE
KAPTEINSGAARD

~~Kristiansands Folkebibliotek~~

KRISTIANIA OG KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1910

T 412 j

20

Copyright 1910
by Gyldendalske Boghandel
Nordisk Forlag

112

TRYKT I CENTRALTRYKKERIET, KRISTIANIA

„Ellingsrud!“ sagde gamle Ingeborg. „Ja, der har været mye baade vondt og godt!

Jeg maa rigtig le, naar jeg tænker paa alt det Mor fortalte om Jomfru Kirstine, Datter af Kaptein Germeten paa Ellingsrud.

Det er rart med det, naar en blir gammel: hvad jeg spiste til Middags, det kan jeg ikke huske, men alle de gamle Greiene, dem glemmer jeg aldrig.

Mor var Budeie paa Ellingsrud, hendes Mor igjen var Prestedatter, men var blit gift med en af Husmændene under Ellingsrud, og da Mor var 14 Aar gammel og skulde ud at tjene, saa kom hun til Kaptein Germetens, som jo var hendes Forældres Husbondsfolk.

Og der havde hun det bra, det var snille Folk, som aldrig kom med nogenslags Uri-

¹ — Nanna Thrane: Fra gamle Dage.

melighed og en hyggelig gammel Gaard, som laa vakkert til. Det var et noksaa fladt Stykke i Bakkeskraaning, hvor det var god Plads baade til Hovedbygningen og Udhusbygninger og en liden Haveflek. Rundt omkring Ellingsrud var det saa mange Aspetræer, som holdt paa at skjælte og rasle bestandig. De som havde boet der, savnet den Raslingen af Løvet, naar de ikke hørte det mere, sagde de.

Strax søndenfor gik en Elv, som ikke var større end at den kunde tørre ind midt paa Sommeren, og ved Elvebredden begynde en svær Granskov, hvor det var saa mange af alleslags Dyr og Fugle. Storfuglen sad paa Skigarden omkring Haven — baade to og tre Stykker kunde komme i Følge — og naar de fløi op, knaget det i Skigarden, som om en voxen Kar skulde kløvet over. Haren smat over Gaardspladsen saa mangan en Gang. Kaptein Germeten skaffet mangan en Steg tilgaards uden at han behøvet at umage sig langt for den Sagens Skyld.

Men saa tog ogsaa Ulv og Bjørn og Mikkel Ræv ikke saa lidet fra ham. Og hvor ofte han gik ud paa Jagt, saa fik han aldrig

nogen af de Svinepelsene, som han kaldte dem.

Malene Ellingsrudpladsen — det var Mors Navn — saa aldrig Bjørnen, — men den forrige Budeien havde engang tidlig en Morgen seet en svær Bjørn, som sad paa en Stabbe lige udenfor Fjøsæggen.

Ellingsrud havde været beboet fra umindelige Tider. Malenes Morfar, Gamlepresten, som havde været en svært lærd Mand, han gik bestandig bort og fandt frem „Kogestener“, naar han var paa Ellingsrud. Det kunde sees paa Stenene, at de havde været i Ilden, og det laa i haugevis af dem sammen med Aske lige indpaa Husvæggen.

„Ak, om disse Stene kunde tale!“ sagde Gamlepresten. „Hvad kunde vi ikke da faa vide om henfarne Tidens Mennesker!“

Kaptein Germeten mente, at Stenene kaldtes „Kogestener“, fordi Folk langt tilbage i Tiden havde brugt at faa Vandet til at koge ved at varme Stenene og slippe dem op i Vandet.

Men Gamlepresten mente, at Stenene kanske laa der fra den Tid, Badstuer fandtes ved hver stor Gaard.

Ellingsrud havde tilhørt Kirken i lange Tider, og siden kom det vel i Kongens Eie. Kaptein Germeten havde liggende paa sit Skrivebord et Kongelig allernaadigst Rescript fra Christian den 7de angaaende Bøxel-Gaarders Udnævnelse til Boelig for Compagnie-Chefferne ved den Norske Armee. Der stod opregnet „de af Vore Gaarde som dertil ere bequemme“, og deriblandt var Ellingsrud, 2 Huuders Skyld. Det var skrevet paa Christiansborg Slot den 2den September 1791. Men der havde boet Officerer paa Ellingsrud længe før det allernaadigst behagede Christian den 7de at udnævne „Bøxel-Gaarder“ til Chefsgaarde.

Malene var saa glad for at hun var kommet til Chefsgaarden. Ellingsrud havde bestandig staaet for hende som det gildetste, som kunde tænkes. Fra hun var liden, havde hendes Mor fortalt hende om Prestegaarden, hvor hun selv var fra, og om Chefsgaarden hvor de saa ofte var i Gjæstebud. Det var nok ikke mere end netop, at hendes Far likte, at hun fortalte Ungerne om Storfanten støt og stadig, naar hun havde en Stund til det. Det var stridt nok for hende med baade

Arbeidet hjemme paa Pladsen og fremme paa Gaarden, som Husmandskoner var plig- tet dengang, saa det var mest, naar hun spandt, og om Søndagsmorgnerne, naar Un- gerne bad hende ligge lidt længer, at hun kunde faa Tid til det. Hun kunde faa dem til at gjøre hvad det skulde være, naar hun lovet at fortælle.

Og naar hun fortalte om Ellingsrud, saa kviknet gamle Farmor op og havde mye rart at fortælle hun ogsaa om gamle Office- rer og Gjæstebud og Turing og om Spøgeri. For Ellingsrud havde bestandig havt det Or- det paa sig, at det spøgte der.

Engang i den forrige Kapteins Tid var det ikke mindre end fire, som saa noget paa engang, fortalte Farmor. Sent en Sommer- aften kom den forrige Kapteinsfruen og hen- des to halvvoxne Døtre og en Søn kjørende hjem til Ellingsrud, og just, som de havde svinget ned fra Landeveien og gjennom Grin- den, saa de allesammen en Vogn med 6 hvide Heste for. Den kjørte ikke paa Veien, men midt oppe i Engen. Lidt skymt var det kanskje, men ikke mere end at de kunde se, at det var fuldt af Folk i underlige Drag-

ter i Vognen. Og besynderligt syntes de allesammen at det var, at de ikke hørte Hestene, — uden en Lyd gled de fremover. Det saa ud, som Vognen kjørte lige ned til Hovedbygningen. De blev rent forfærdet ved det Synet, for de syntes ikke det kunde forholde sig rigtig. Og det gjorde det da heller ikke. Vognen dreiet om Hjørnet ved Hovedbygningen, som om den skulde kjøre frem til Indgangsdøren, men da den rigtige Vognen kom efter, saa var Spøgelsesvognen som sunket i Jorden. Og ingen hverken af Naboerne eller andre, som havde kjørt efter Landeveien, havde seet nogen Vogn med hvide Heste for.

Kapteinsfrua havde brændt Voxlys hele Natta, sagde Farmor, for det er jo en anden Kraft i Voxlysene end i Talglysene, og Dagen efter havde de skjænket 12 Mark Sølv til Kirken. De tog af det gamle Sølvtoiet de havde.

Til at fortælle om Underjordiske og Huldrer og Spøgeri var Farmor Basen, hun havde seet mest, fordi hun var ældst, for det blev mindre og mindre af slikt, sagde hun, i hen-

des Mors Tid havde det været mye mere Troldpak.

„Men de taaler inte Krurøg,“ sagde Farmor.

Flinke til at fortælle har de nok været allesammen deroppe i Husmandsstuen, men Malene, min Mor, har vel gjort det oftere end nogen anden. Om Germetens paa Ellingsrud har jeg hørt saa mangen en god Gang. Og jeg har fortalt det igjen til mine, ligesom min Mor og som hendes Mor igjen. Ja, jeg skulde gjerne fortælle om Ellingsrud hele Ugen, om bare nogen vilde høre paa mig.

Malene saa aldrig nogenting i alle de Aarene, hun var der, og det var hun saa inderlig glad for, men hun havde jo nok af og til hørt noget, som hun ikke var rigtig sikker paa.

Fru Germeten sagde ogsaa bestandig, at hun aldrig havde seet noget.

En gammel Frue sagde til hende engang: „Er det virkelig Deres Alvor, at De ikke har seet noget paa Ellingsrud?“

Det var kanske sandt ogsaa, men om hun havde seet noget, saa vilde hun ikke sagt

det alligevel, for hun vilde være saa nymodens, at hun vilde lade som om hun ikke troede paa Spøgelser. Men enhver kunde skjønde, at hun var ligesaa ræd som andre.

Ole Gaardsgut fortalte, at da han havde været omkring for at bede Gjæster til den sidste Barnedaaben — det var den første Vaaren Malene var der — og han kom hjem igjen, rigtig ved Nattes Tider, saa havde han seet to hvide Piger, som danset bortover Græsset.

Da Fru Germeten fik høre det, saa spurgte hun: „Hvormange Drammer havde du faaet, da du var ude og bad til Barnedaab?“

Ole blev sint, men han turde ikke sige noget, han bare svarte ganske rolig: „Jeg var lidt beskjenket, det var jeg, men ikke mere end at jeg godt vidste, hvad jeg saa.“

Slig var hun.

Germetens havde 5 Børn ilive, da Malene kom did. Jomfru Kirstine, som var den ældste, var jevngammel med Malene — de vidste ikke akkurat hvem der var ældst af dem, Malene vidste, at hun var kommet til i Slaatten, men hun vidste ikke Dagen. Hendes Mor havde skrevet op, naar de var født

og døbt allesammen, i en liden Bog, som hun havde lavet, men Grisen var kommet ind og havde spist op Bogen engang.

Efter Jomfru Kirstine var det to Gutter og saa to Piger igjen.

Malene havde ikke saa meget Arbeide i Fjøset, at hun var optaget med det — det var ikke saa nøie med Pudsen i de Dage, det var Jordgulv, og lavt og mørkt var Fjøset. Det var ikke engang, saa en kunde skimte Kjørene bestandig, naar en kom ind, for de var sorte de ogsaa. I det ene Hjørne af Fjøset havde de Høns, smaa sorte Høns, som sad paa Pinder og sturet hele Vinteren, men om Vaaren blev de sluppet ud samtidig med Kjørene.

Det var saa mange Ormereder i Fjøsene bestandig dengang, og det kunde hænde, at Ormene melket Kjørene. Malene saa det bare en eneste Gang. Ormen — om det var Hugorm eller ikke kan jeg ikke huske — men den havde snoet sig om Spenene og drak Melken i sig. Hun saa det bare den ene Gangen, men det hændte adskillige Gange, at en Ko kunde være melket, naar Budeien kom i Fjøset om Morgenen; da tro-

ede de snarest, at det var Underjordiske, som havde gjort det.

Ikke melket Kjørene saa svært heller før. Derfor havde Malene sit meste Arbeide inde i Huset, og hun var ligesom mere betroet end de andre, saa ung hun var.

Fru Germeten havde ikke Husjomfru, som ellers var noksaa almindeligt, men en Veninde af hende, Jomfru Herlofsen, som var lidt i Slægt med Kapteinen, havde et lidet Værelse i Drengestubbygningen, og hun gik til deres Bord og hjalp til i Husholdningen og med Sømmen. Hun var ikke videre flink til denslags Arbeide, det hun kunde var at tegne og male og skrive Vers. En Skipper havde engang havt med hjem fra Udlandet et Farveskrin til hende, og det var hendes største Skat. Det var mest Blomster, hun malte. At hun kunde skrive Vers, satte Kaptein Germeten stor Pris paa, hun havde skrevet mangt et Bryllups- og Lykønskingsvers for ham til kjendte Melodier, som kunde synges ved Selskabsbordet.

Hun havde ikke manglet Friere, for det var vel kjendt, at hun havde adskilligt paa Kistebunden, skjønt ingen vidste nøiere Be-

sked om det, men hun havde bestemt sig for den enlige Stand, for hun indsa selv, at hun vilde være en uduelig Kone og Madmor, som ingen Mand kunde være tjent med.

Hun havde lovet Kaptein Germeten, at hans Børn skulde arve det lille hun havde.

Hendes Længsel var at faa sig et lidet Hus lige ved Germetens, saa hun kunde gaa did lige godt, og med saavidt Jord til, at hun kunde faa en liden Have og holde Høns og kanske Bier. Derfor bad hun stadig Kapteinen om at skrive en Myndighedsansøgning for hende. Det havde han ikke videre Lyst paa, han syntes nok det var tryggere, at hun var umyndig, men han sagde ikke nei til det heller.

En tre Mils Vei nordenfor var en anden Chefsgaard, som hed Helleset. Der boede Major Jørgens den Gangen. Han havde været gift med en gammel velhavende Enke, men hun var død før Majoren kom til Helleset.

Major Jørgens havde mistet Husholdersken sin, og det var gaet saa til: hun havde faaet en Rift i Fingeren af en Vedstikke,

den var ikke stor, men det var kommet Sengevarme i Saaret. Da det blev værre og ikke bedre, saa fik hun en Hund til at slikke Saaret. Men da blev det rent ilde. Folk syntes, det var underligt, og de havde jo sine Tanker om det.

„En ved jo, at det er Lægedom i Dyretunga, saa det var besynderlig rart, at Fingeren skulde bli værre,“ sagde de til Majoren.

Det var en Nabokone, de mistænkte for at have sat paa hende noget Troldskab, ser De. Underlig var det jo, at Hunden, som havde slikket Saaret, den havde været indom paa Nabogaarden strax i Forveien, det var det mange, som havde seet. Og Nabokonen og Majorens Husholderske havde været Uvenner og færdige til at klore ud Øinene paa hverandre.

Hvad Majoren tænkte, saa sagde han bare: „I vor Tid tror jo ikke en oplyst Mand paa Hexeri og Trolddom,“ og han vilde, at Gutten skulde kjøre efter Doktor.

Men det vilde ikke Husholdersken, for hun sagde som sandt var: „Er det Døden, saa kan ikke Doktoren hjælpe, og er det

ikke Døden, saa blir det bra uden Doktor.“

Den sidste Natten hun levet, sad en Ugle og skreg oppe paa Laavetaget. Majoren blev saa arrig, at han sprang ud med Geværret og skjød efter den, men Uglen fløi mod Skoven og skreg saa stygt med det samme.

„Jeg synes, det Skriget gaar al igjennem mig,“ sagde Husholdersken.

Strax efter dunket det haardt tre Gange i Væggen, og med det samme døde hun.

Den samme Natten sad der ogsaa en Ugle og skreg i Laavegluggen paa Ellingsrud. Saa fælt Ugleskrig syntes de aldrig, at de havde hørt før, det var som nogen lo stygt og haardt, ikke som Mennesker ler.

„Skulde det være Gamle-Ole, som er feig?“ tænkte de.

Men da Ugedagen var gaaet, og alle var friske, saa mente de, at det maatte være en anden Forklaring paa det.

Major Jørgens lod Husholdersken faa en Begravelse, som om hun havde været en fin Frue. De likte det ikke, Fruerne, men de kom da til Begravelsen alligevel.

Kanske de hed Madamer dengang, jeg ved det ikke saa akkurat, men min Mor fortalte, at hun kunde huske den Tid det blev saa, at alle Embedsmænds Koner skulde kaldes Fruer. Det var de nok svært glad for. Det maatte være mens Malene, min Mor, tjente paa Ellingsrud, for hun fortalte, at det blev saa'n Rending omkring til Naboerne for at laane snart den Tingen og snart den Tingen, bare for at Tjenerne deres kunde faa kalde sin Madmor Frue, naar de kom og skulde hilse fra hende og bede om at faa laane noget. Men Døtrene blev jo kaldt Jomfruer i lange Tider efter det.

Efter Begravelsen syntes Majoren, at det var studsligt hjemme paa Helleset, og saa reiste han en Dag afsted for at besøge sin gode Ven Kaptein Germeten paa Ellingsrud.

Regnet havde det fra Morgen til Aften i samfulde fjorten Dage. Kornet var blit sent modent og stod ude paa Staur endnu midt i Oktober, og Poteterne stod i Jorden med Fare for at raadne. Kaptein Germeten var ude en Tur hver Dag og saa paa Kornet, og kom ind igjen vaad og tilsølet og spaede, at de kom til at spise Barkebrød til Vinters. Ingenting kunde de gjøre andet end at vente paa Veiret.

Derfor var det ikke rart med Humøret, alle i Huset gik og var rædde for at give Kapteinen en Anledning til at faa noget at lade det gaa ud over.

Han var saa indpaa for noget at forkorte Tiden med, at han bad Jomfru Herlofsen om at faa læse i Dagbogen, for hvad hun kunde have at skrive om hver Dag,

det kunde han ikke begribe. Da han havde lovet hende et Kjoletøi af den Væven, som netop var oppe, hvis han fik læse den, saa kunde hun ikke nægte det heller — det var ikke saa let for hende at faa en Kjøle. Det kunde nok ogsaa være, at han vilde se, om hun havde havt nogen Frier nylig, for det var han svært ræd for. De Skillinger, hun kunde efterlade sig, havde hun lovet, at hans Børn skulde faa, og han vilde ikke vide af nogen Troløshed og Underfundighed i det Stykke. Hun havde faaet et Brev ved Paa-sketid, som han var sikker paa var et Frierbrev, for det var let at se, at det var skrevet af en Mandsperson, og hvad andet skulde vel en Mandsperson skrive om til et Fruentimmer?

Han bladete i Dagbogen, men fandt ikke noget om denslags.

11te Oktober.

Meget hyggelig, dog stille Søndag, jeg har syslet med min Tegning og Læsning, som altid er mig en saa kjær muntrende Syssel, thi jeg trives allerbedst ved disse søde Øvelser i min egen Ro og Stilhed. — Stille,

sørgmodig er jeg dog, naar jeg tænker paa den mørke vanskelige Tid, som synes at vente Menneskeslægten herefter.

12te Oktober.

Stille trabel Dag. Vor Nabo var inde i Aften, ellers intet og et traurigt Humør.

13de Oktober.

Atter en trabel og intet betydende Dag.

15de Oktober.

Uhyggeligt Veir, som meget formørker Sindet. Ingen fremmede og et traurig Sind.

Han gad ikke læse mere, og gav sig til at se ud af Vinduet igjen.

Det var det samme at se bestandig. Ingen mørk Sky var det paa Himlen og ingen Lysning, bare jevnt graat. Og Regnet silte ned fra mørke Træstammer og fra hvide, og det dryppet fra lysegult og mørkegult Løv. En uforanderlig hvid Taage stod op fra Vandet og rak langt op over Fjeldet, saa bare det øverste af Aasen var synligt. Og Taagen rørte sig ikke, gik hverken op eller ned.

Ingenting rørte sig paa Landeveien heller, han havde ikke seet en Hund engang gaa forbi. Han stod som han pleiet og saa ud af Stuevinduet op mod Landeveien, for at se om der kom Gjæster tilgaards. Kom der nogen gaaende eller kjørende langt borte, saa havde han ikke Øinene fra dem, før de havde svinget ved Ellingsrudgrinden — drog de forbi, saa begyndte han at bande.

„Jeg mener, det er noget, som rører sig der nord i Veien bag Orebuskene!“ sagde han med et.

Fru Germeten sad ved Sydvinduet og syede paa en Skjorte, som hun havde foresat sig skulde være færdig, mens Dagslyset rak til, alligevel maatte hun snu Hovedet og se op mod Landeveien, og hun fik se et Kjøretøi gennem et Gløt i Orekrattet.

Kapteinen saa straks, at det ikke var nogen almindelig Bondekjærre, som kom kjørende, og han raabte paa Jomfru Kirstine, saa det hørtes over hele Huset, for at spørge om hun kunde kjende Hunden, som sprang iforveien — for Kirstine havde saa god Greie paa alle Hundene, som fandtes baade der i Bygden og i Nabobygderne.

„Den ligner Bellona til Major Jørgens,“ sagde Kirstine.

Da maatte alle som en gaa fra sit Arbeide, og bare tænke paa at gjøre alt istand til at tage imod Gjæsten. Det var forbi med Kapteinens daarlige Humør med en eneste Gang, — da Malene kom med Gløder for at lægge i Ovnene oppe i Storstuen sagde han, at han skulde blæse paa Gløderne, hun kunde bare gaa ud i Kjøkkenet og brænde Kaffe saa fort hun var istand til, for Majoren tog gjerne en Kop varm Kaffe, naar han kom fra Reisen. De vidste, at han aldrig pleiet at overnatte, saa de behøvet ikke at gjøre istand Gjæsteseng, — det var rent som Majoren havde en Fornøielse af at kjøre i Nattens Mulm og Mørke.

Hans Petter, den største af Gutterne, blev sendt over til Jomfru Herlofsen for at sige, at Major Jørgens kom kjørende oppe i Veien. De fik bestandig en Brunsukkerbid til Belønning, naar de kom med et eller andet Bud.

„Kommer Major Jørgens, saa faar du bytte Kjole,“ sagde Fru Germeten til Datteren.
„Du kan ikke gaa med den gamle, korte

Barnekjolen, naar det kommer fremmede tilgaards, du faar huske paa, at du er voxen Jomfru nu. Og vask dig og flet Haaret pent med det samme.“

Jomfru Kirstine gik ind i Kammeret og gjorde sig istand, mens de andre gik ud og tog imod Majoren paa det bedste.

Saa mange Gange som hun havde angret paa det, sagde hun siden, at hun havde flettet Haaret med fire Dotter og hældt Lugtendevand paa Kjolen! Hun havde bare tænkt paa at gjøre sig saa pen og voxen, som hun kunde, saa hun kunde faa sidde sammen med de voxne og spise Selskabsmad. Hun havde taget en brun Kjole af Kjøbetøi paa sig, og et blomstret Silketørklæde over Halsen, det var sat fast med en Knappenaal i Snippen i Nakken og en i hver Snip foran over Brystet.

Da hun var færdig, sagde hun til sine smaa Søsken: „Nu skal jeg ind og spise Selskabsmad sammen med Far og Mor og Major Jørgens. Saa'n er det at være voxen! Men jeg skal se, om jeg kan faa gjemt et Pølsestykke til dere i Folderne paa Kjolen.“

Da hun kom ind, saa hun paa sin Mor: om hun havde havt Lov til at gjøre sig saa fin? For det lugtet Lavendel og Rosenvand af hende lang Vei.

Men Fru Germeten var saa blid som en Lerke.

„Donnerwetter!“ raabte Majoren og gloede paa Jomfru Kirstine. „Er det lille Kirstine, som er blit saa stor og vakker?“

Hun var noksaa fornøiet, for hun havde ikke hørt det før, at hun var vakker.

Hun var akkurat 15 Aar da, og det var sandt, at hun var en vakker Pige. Rød og hvid var hun, med lysebrune Øine og tykt sort Haar og runde Kinder som Boller.

Fru Germeten roste Kirstine og sagde, at hun var saa flink til at lave Mad og sy og spinde.

Kirstine kunde næsten ikke lade være at le, for det var slet ikke sandt. Fru Germeten havde saa ofte sagt til hende: „Jeg synes rigtig Synd paa den Mand, som faar dig.“

Siden begyndte Majoren at beklage sig over, at det gik saa daarligt med alt paa Helleset, siden han havde mistet Husholdersken.

„Skal det blive ved saadan, blir jeg snart Fant!“ sagde Majoren. „Enten maa jeg faa en ny Husholderske eller en Kone, og det snart! Kokkepigen har Nøglen til baade Stabur og Spiskammer, og jeg kan jo ikke gaa med bestandig og se efter heller. Det er Jul hver Dag paa Helleset nu om Dagen! Samme Slags Mel tager hun til Folkenes Grød som til min, og forleden greb jeg hende paa frisk Gjerning, just som hun vilde tage Kjød og Flesk, som bare var aarsgammelt, til Folkene. Og saa vilde hun ovenikjøbet forsvare sig og sagde, at Folkene klager over at det er som at bide i Vedtræer, naar de faar Kjød, som er sex—syv Aar gammelt. Vil de ikke spise det, saa faar det blive deres egen Sag. — Jeg synes, at hun koger Maden svært længe ogsaa, er ikke det galt?“

„Jo, jeg skulde mene det!“ sagde Fru Germeten. „Det var det første, min Mor lærte mig, at jeg maatte koge Maden lidet, for at den skulde blive drøiere.“

„Det kunde min egen Fornuft sige mig!“ sagde Majoren. „Nei, dette gaar ikke længer, som sagt! Saa kommer Folkene og fortæller mig baade det ene og det andet om

Husholdersken. De siger, at hun syede Skørter til sig af mine Lagener og Duger. Væk er de ialfald, men det kan gjerne være, at det er andre end hende, som har taget dem. Det kunde trænges, at det blev spundet og vævet baade sent og tidlig paa Helle-set nu om Dagen, men det gaar smaat med det, saavidt jeg kan skjønne. Der har jeg tre Jenter gaaende, som alle skal have sine 2 Daler Aaret foruden Kost og Klæder, men jeg har ikke Vederlag for alt mit Udlæg. Det er ikke længer siden end igaar, at en af dem sad med Lys om Aftenen og syede, og da jeg skulde se efter, hvad det var hun brugte mit Lys til, saa var det hendes egne Strømper, som hun satte en Lap paa! „Er det derfor, du har Kost og Løn?“ sagde jeg, „at du skal bøde dit eget Tøi og brænde op mine tykkeste Lys?“ For tror De, at hun havde ladet sig nøie med en Praas? Nei, et af mine tykkeste støbte Lys var det! „Synes du, saadant er ret og forsvarligt handlet?“ sagde jeg. „Tre Eftermiddage om Aaret har dere fri, som dere kan sy paa deres eget Tøi, baade 3die Juledag og 3die Paa-skedag og 3die Pintsedag, men du synes vel

ikke, det er nok du?“ Men tror De den frække Tøs angret og gik i sig selv? Nei, hun sagde bare: „Husbond maa ikke tro, at alt er gaaet saa rigtig til før heller.“ Jeg skjøjte, at hun vilde til at fortælle om Husholdersken igjen, men jeg vilde ikke have mere Snak om det. Saalænge hun var ilive, turde de ikke sige noget, men nu er det desto mere. Jeg vil ikke tro noget af det. Hun var saa ilde likt af Folkene, saa jeg kan ikke tro andet end at hun stod paa mit Bedste. Ak ja, du har det godt, du Germetenfar, som kan være fri for al Omsorg for Hus og Hjem. Det er en Plage for en Mand at befatte sig med den slags Smaating, som Naturen selv har bestemt for Fruentimmerne.“

„Det kunde jo gaa noget mere efter min Vilje,“ brummet Kapteinen, „saa blev det mindre Sløseri her ogsaa.“

Ellers pleiet Fru Germeten at tage det svært ilde op, naar Kapteinen snakket om Sløseri, og stor Uret gjorde han hende ogsaa med det, for hun var saa nøie og knipete, som nogen kunde være. Men den Aften blev hun bare blidere og blidere.

„Nu hører du jo af Majoren, hvorledes det gaar der, hvor ikke en Husmoders aarvaagne Øine spejder høit og lavt,“ sagde hun.

Jomfru Kirstine gik tidlig for at lægge sig, som hun pleiet, og Jomfru Herlofsen ogsaa gik ind igjen til sit eget Kammer, men Fruen blev siddende hos Majoren og Kapteinen, mens de sad og drak nede i Kontoret.

Malene undredes paa, hvad det skulde betyde, at Fruen blev siddende der.

Det var gjerne Malene, som sad oppe, naar det var Gjæster hos dem, som sad og drak ud over Natten. Hun var jo fra deres egen Husmandsplads, saa hun hørte dem ligesom mere til end de andre Tjenerne. Det maatte jo nogen opvarte dem.

Nedenunder var Kjøkkenet og Kontoret, og ovenpaa Salen og Sovekammeret. Det var ingen Trap inde i Huset, men fra Svalgangen gik det en Trap ned ret for Kjøkkendøren, den var steil, og det var ikke saa let af faa Kapteinen op af den, naar der havde været Gjæster. Fru Germeten og Malene maatte være sammen om det.

Malene sad og halvsov og duppet i Kjøkkenet. Hun havde Lov til at strikke for

sig selv, mens hun ventet, og en Praas brændte paa Kjøkkenbænken, saa det var ikke mørkt, men hun var for træt efter Dagens Arbeide, Strikketøiet faldt ud af Hænderne paa hende, hvergang hun saavidt havde faaet strikket et Par Masker. Hun var ræd for at sovne ind, saa hun ikke skulde vaagne, om de raabte paa hende inde fra Kontoret, da fik hun kanske ikke Drikkepenge heller. Og en 4 eller 6 Skilling i Drikkepenge maatte jo være ganske kjærkomment, naar Lønnen ikke var mere end 2 Daler om Aaret i Penge og Stak og Trøie og Tøi til 2 Linneder.

Hun hørte, at de snakket sammen inde paa Kontoret. Med en Gang hørte hun, at Kaptein Germeten og Major Jørgens kaldte hverandre Svigerfar og Svigersøn, og saa lo de overstadig fornøiet.

Hun blev saa forfærdet, at hun blev lysvaagen med det samme.

Hun vidste ikke rigtig, hvorfor hun syntes saa Synd paa Jomfru Kirstine. Da hun fik tænkt sig om, saa maatte hun jo erkjende, at det var et godt Giftermaal, Majoren var en velholden Mand, han skulde have en hel

Kiste fuld af Sølvtoi, havde hun hørt, og det var dem, som mente, at han havde gravet ned Penge ogsaa etsteds i Haven sin.

Malene og Jomfru Kirstine Germeten havde været Kamerater fra de var smaa. Egentlig skulde nok Kirstine, som var Kapteinsdatter, ikke have Lov til at være saa ofte sammen med Husmandsbarnet, men Kirstine havde ingen andre at lege med i Nærheden, for de Søkende, som var næst efter hende, var døde da de var ganske smaa, og saaledes kom det sig, at Kirstine Germetens bedste Kamerat var Malene Ellingsrudpladsen, som jo bare var Husmandsbarn, endda hendes Mor havde været Prestedatter, og havde været godt kjendt med Fru Germeten før i Tiden.

Majoren var rent opsat paa at have Bryllup snart, men Fru Germeten vilde ikke høre paa det. Før ved Juletider kunde det ikke blive.

Saa vilde Majoren iallefald faa bestemt Bryllupsdagen, men det gik ikke an det heller, saadan i en Fart.

Fru Germeten havde opskrevet alle Tycho Brahes Dagene, og for Sikkerheds Skyld

saa hun efter bestandig, naar noget extra skulde gøres, at der blev taget en god Dag til det, den 13de i Maaneden maatte det ikke være og ikke en Fredag heller. Derfor maatte hun studere Almanakken og Tycho Brahes Dage sammen.

Majoren var saa inderlig fornøiet, at han gav 12 Skilling i Drikkepenge, da han reiste. Men Malene syntes, det var ligesom det var hændt noget leit alligevel.

„Saa er det forbi med Kameratskabet da,“ tænkte hun.

Da de havde spist Frokost Dagen efter, sagde Kaptein Germeten til Kirstine, at hendes Forældre vilde snakke med hende oppe i Stuen. Hun blev rent forskrækket og betænkt.

„Ved du hvad det er, Malene?“ spurgte hun, men Malene turde jo ikke sige noget.

Kapteinen holdt en Tale til Kirstine, som hun ikke lagde stort Mærke til, for hun var saa optaget af at grunde paa, om hun kanske havde gjort noget galt i det sidste, siden han talte saa høitidelig til hende.

Da hun saa fik vide, at hun skulde gifte sig med Major Jørgens, lo hun saa hjertelig godt, at de hørte det helt ned i Kjøkkenet. Men hun skjønte nok snart, at det ikke var noget at le af, og da blev det stor Sorg og Jammer, og hun bad saa pent om at hun maatte faa slippe.

„Derfor har Børn Forældre, forat de, som har mere Fornuft og Erfaring, kan ordne alt paa det bedste for dem,“ sagde Fru Germeten. „Det kan gjerne gaa baade Aar og Dag, inden det kommer en Frier tilgaards igjen — kanske aldrig mere. Se paa Maren, Fladbrødmaren, som hun kaldes. Hun var Datter af en Provst, og kunde været gift med en gammel Enkemand, som sad godt i det, men hun var gal nok til at sige nei, fordi hun heller vilde gifte sig med Husbondskaren, som var en vakker Fyr. Det er det, som kaldes Kjærlighed i Romaner. Nu ser du, hvordan hun har det, gaar omkring og bager Fladbrød paa Gaardene, og faar sin Mad tildelt paa et Stykke Fladbrød sammen med Folkene. Naar nogen spørger, om hun angrer paa det, at hun sagde nei da, saa svarer hun aldrig, men du kan tro, det gaar i hende! — Og min Kusine Petronelle — da hendes gamle Far døde, saa var det ingen, som vilde tage hende i Huset til sig, for det var ingen, som kunde like hende. Hun var ikke oplært i nogenslags Fruentimmernetheder, og en Mening skulde hun have om baade Religion og Politik og al-

tingen! Jeg glemmer aldrig, hvor fortvivlet hun var, da hun skjøjte, at ingen vilde tage hende! Jeg syntes saa Synd paa hende, at jeg kanske havde gjort det, havde det ikke været, fordi jeg var ræd for, at mine egne Døtre kunde komme til at ligne hende. — Naar du er vel gift med Major Jørgens, saa kan jeg være sikker for baade dig og dine Søstre, for du kan i Nødsfald tage dem til dig. — Nu kan du sidde paa Kammeret med Sømmen din idag og imorgen og tænke over det, dine Forældre har sagt dig.“

Det var stor Glæde paa alle, undtagen Kirstine, baade over Forlovelsen og over at Veiret var klarnet op.

„Det kan hænde, at vi slipper Barkebrød alligevel,“ sagde Kapteinen alt i et, mens han saa ud snart af det ene Vindu og snart af det andet.

Om Aften skrev Jomfru Herlofsen i sin Dagbog:

17de Oktober.

Maanen kaster sin Sølvglans ind af Vinduet og stemmer mit Sind til blide Tanker. — Det er nu bestemt, at Major Jørgens skal

have Kirstine Germeten. Jeg glæder mig af Hjertet deri. Med ham vil hun blive et anseet og agtet Fruentimmer. Jeg finder herved Anledning til det Spørgsmaal: hvad er det, vi kalde Skjæbne? Hvad var det, som førte denne Major hid? Dette Spørgsmaal skulle vi ofte ønske os besvaret, da det mangengang kan forekomme meget underlig for det forskende Menneskehjerte. Gid nu denne yndige Jomfru maatte blive lykkelig!

Kirstine var nok ikke fornuftigere, efter-
at hun havde siddet og tænkt i to Dage,
end hun var før.

Det gik smaat og traat med at arbeide paa
Udstyret for hende. Havde ikke det meste
været færdigt før, saa havde hun ikke faaet
stort med hjemmefra, for efter den Dag hun
blev forlovet, var det ligesom det ikke vilde
gaa med nogeting. Traaden gik af for hende
alt i et, mens hun spandt, og hun brak af
saa mange Synaaler, naar hun skulde sy, at
det var Fare for, at de kunde blive læns
paa Naaler paa Ellingsrud, inden Skræppe-
karen kom igjen.

Fra det første Kirstine havde lært at sy,
var hun begyndt at sy paa Udstyret til sig,
og hendes Mor havde hjulpet hende. Og
efterhvert som noget blev færdigt, blev det
lagt ned i en stor rosemalet Kiste, den samme

som hendes Mor havde samlet til Udstyr i, fra hun var Barn.

Fru Germeten pleiet at fortælle Kirstine om alt, som havde været i Kisten før. Brudekjolen havde været af hvid Silke, broderet med en bred Bord af kulørt Silkebroderi. Fru Germeten og hendes Søstre havde syet paa sine Brudekjoler, al den Tid de gik paa Skole. Da Kjolerne var færdige, begyndte de paa Brudeslørene, de var af Bobinet med broderede Border af hvidt Glansgarn. Alt laa færdigt i Kisterne og ventet. Der havde været Dækketøi, som hun baade havde spundet Garnet til og vævet selv og navnet, A. M. J. (Anne Marie Juel), syet med Sting over en eneste Traad, stod paa hvert et Stykke Lintøi, som hun havde havt med sig.

Hendes Far havde været en Mand paa over en Tønde Guld, og hun og hendes Søstre havde havt nok af Friere, som deres Forældre bare behøvede at vælge blandt. Handelsmænd, som sad godt i det, var det Forældrene helst vilde have til sine Døttre, og Fru Germeten havde ogsaa først været forlovet med en ung Handelsmand, det havde Malene hørt af sin Mor. Men hendes Kjæ-

reste havde paa en Udenlandsreise gjort sig bekendt ved sin Ødselhed, og saasart hans Svigerforældre fik høre det, var det forbi med Forlovelsen.

„Det vilde været den visse Armod at faa den Ødeland ind i Familien,“ sagde de.

Saa gav de hende heller til Kaptein Germeten, som netop da friet — saa meget heller som gamle Juel netop da havde faaet Underretning om, at han havde lidt et stort Tab ved, at et af hans Skibe med en kostbar Ladning var forlist. Det var Begyndelsen til en Række Uheld, som snart gjorde ham til en fattig Mand.

Det blev sagt, at Anne Marie havde sørget over den første.

Brudekjolen var brændt op sammen med mange andre Ting i en Ildebrand, da hun var nygift, men Kisten havde netop da været sendt ud af Huset for at gøres istand, den var blit skamferet paa Reisen.

Kirstine havde været saa glad, hvergang hun kunde lægge noget nyt ned i Kisten, men siden hun blev forlovet, var det som hun havde lagt den rent for Had.

Malene husket saa vel en Aften i Mørkningen, som de sad inde paa Kontoret allesammen. Det var et stort Værelse med Vindu baade til Øst op imod Landeveien og til Syd og til Vest ud mod Gaardspladsen. Fru Germeten og Kirstine sad og spandt ved Skinnen fra Ovnens, og en Søster paa en 8—9 Aar, som hed Inger Marie, spandt ogsaa paa en liden Barnerok.

„Naar Malene karer Tullene, saa gaar Spindingen som en Dans,“ sagde Fru Germeten. Derfor sad hun inde hos dem og karede Tuller saa fine og gjennemsigtige, at de holdt paa at fare ud af Kurven, hvergang Kapteinen tog en Pris af Snusdaasen og begyndte at nyse.

Inger Marie og de to smaa Gutterne syntes det var saa morsomt, naar Malene maatte holde paa Tullene mens Kapteinen nøs, og kom en af dem til at fare ud af Kurven alligevel, saa sad de og ristet, ganske røde i Ansigtet, af at de anstrengte sig saa for at lade være at le høit.

Kapteinen flækket Næver af Vedtræerne og puttet i Ovnens, forat det skulde lyse bedre gennem Ovnshullet.

„Nu skal du snart faa Strømpegarn,“ sagde Fru Germeten til Kirstine, „det bliver saa gode varme Strømper af den sorte Ulden. Jeg har sparet paa den for at have til dit Udstyr. Det er bedst du strikker, saa du kan have endel Aar, og Kisten skal være saa fuldpakket, som den paa nogen Maade kan blive, inden du forlader dine Forældres Hus.“

„Det var ogsaa et Træf, at den Kisten ikke skulde brænde op i Ildebranden!“ sagde Kirstine og sukket saa inderlig tungt.

„Det var Skjæbnens Bestemmelse!“ sagde Fru Germeten. „Men at du kan blive saa harm paa en livløs Ting, viser hvor du er barnagtig og lidet skikket til at raade over dig selv.“

„Jeg kunde aldrig se Kisten, hvor jeg har samlet til Udstyr, uden at tænke paa Oberst Reichwein og Fru Catharina,“ sagde Kirstine.

„Kisten var her da ikke i hans Tid.“

„Nei, det ved jeg nok, at den ikke var,“ sagde Kirstine, hun talte fort og med Besvær, som om hun havde taget Mod til sig til et Forsøg, som hun ikke vidste hvordan hun kunde komme fra. „Nei, det var ikke derfor. Du kan kanske ikke forstaa det

heller. Men her i denne samme Bygningen boede de for kanske halvandet hundrede Aar siden — og alligevel husker alle i Bygden paa, at de har boet her. Her ude paa Svalgangen tænker jeg, at Fru Catharina stod og saa efter ham, naar han drog ud for at krige mod Svenskerne.“

„Det er jo ikke umuligt,“ sagde Kapteinen. „Men sig os saa, hvad det har med Kisten at gjøre? Lidt Logik kan aldrig skade, Kirstinemor, selv hos Fruentimmer.“

Kirstine blev forvirret og begyndte at stamme: „Jo, — jo, det er saa underligt, at alle ved, at de har boet her — saa længe efter. Og alle ved, at Obersten sørget saa, da hans Hustru døde, og han flytted væk fra andre Mennesker til en Gaard, som han kaldte Sorgendal. Han lod hendes Lig balsamere ogsaa, og nu ligger hun under Kirkegulvet i Silkeklæder og med Silkebaand om Haaret — det har jeg hørt af Prestens Barbara.“

„Prestens Barbara læser vel ikke Romancer?“ spurgte Fru Germeten pludselig.

„Aa langtifra da!“ sagde Kirstine ivrig, for hun vidste, at hendes Mor syntes, at en ung

Pige, som læste Romaner, var paa Fortabelsens Vei. „Det er opskrevet i Kirkebøgerne, det om Fru Reichweins Begravelse. Men først havde de levet vel og lykkelig her, og det maatte være her, hun broderet Alterdugen af rød Silke med Guldtraad, mens hun ventet paa at han skulde komme hjem igjen fra Krigen. Akkurat den samme Aasen med Grantræerne var der, naar hun saa ud efter ham, og den samme mørke Fjeldvæggen over paa den anden Side af Vandet. Hun maatte vel se opover mod Veien, om han skulde komme, for det var vel ikke saa let at faa et Brev eller Bud iforveien dengang, var det vel, Far?“

„Jeg skulde neppe tro, at Posten kjørte Dag og Nat dengang,“ sagde Kapteinen, „især da Svenskerne var trængt langt ind i Landet, saa Veiene var usikre. Det var nok ikke som i vore Dage, da man kan faa vide nyt baade nord fra Trondhjem og helt nede fra Smaalenene paa en eneste Uge.“

„Da kan De skjønnne, hvor hun maa have ventet!“ sagde Kirstine.

„Se nu at faa fat i Traaden eller Udgangspunktet, Kirstinemor!“ sagde Kapteinen.

„Det var saa, jeg tænkte, det skulde være,“ sagde hun.

„Hvad?“

Kirstine bøiet sig over Rokken og sagde lavt: „At være gift.“

De sad hver i sine Tanker en Stund, mens Rokkene dured, og Veden spraket i Ovnene — til Fru Germeten spurgte Kapteinen: „Kan vi tænde Lyset?“

„Vi kan vente lidt,“ sagde Kapteinen, „vi kan behøve at spare paa Lysene til Kirstines Bryllup.“

Da reiste Kirstine sig fra Rokken og gik modig bort til ham.

„Jeg vilde bede Far, om jeg kunde faa slippe at gifte mig med Major Jørgens!“ sagde hun.

„Det har endnu aldrig nogen kunnet sige, at Kaptein Hans Christian Germeten har brudt sit givne Ord!“ sagde han. „Lad os ikke faa mere Snak om den Ting!“

Kirstine gik tilbage til Rokken, men det blev ikke til mere med Spindingen, for hun bare sad alt i et og tørket Øinene.

Næste Gang Major Jørgens kom til Ellingsrud, var netop som Vinterkulden var begyndt ud i November. Han kom farende, alt hvad Remmer og Tøi kunde holde, og raabte paa lang Afstand: „Ulvne har været efter mig, Far! Og Bellona har de snappet ud af Slæden for mig!“

Kapteinen og Majoren smeldte og skjældte over Ulvene, og Majoren lovet paa, at han aldrig oftere skulde reise vaabenløs.

Kirstine græd sine modige Taarer over at Bellona, som var saa pen og snil, var taget af Ulvene.

„Tænk om de havde taget Majoren istedenfor!“ sagde hun, mens hun higstet af Graaden.

Det skulde hun helst ladet usagt, for hun fik en Øreflik, saa det sang efter, og maatte bede Majoren om Forladelse og sige, at hendes Ord ikke maatte tages i anden Mening, end at det var en Lykke, at det var Bellona og ikke Majoren, som var blevet taget af Ulvene.

Major Jørgens bare lo af det, skjønt han godt forstod, hvad hun havde ment.

Bryllupsdagen blev bestemt med det sam-

me, det skulde være 4de Juledag. Fru Germeten kunde ikke skjønne andet, end at det maatte være en heldig Dag, ikke var det Fredag, og ikke var det en af Tycho Brahes Dage, og i Almanaken stod der for 4de Juledag „Smukt Veir, dog noget overskyet om Aftenen.“

Majoren syntes ogsaa, at altsammen passet bra, og drog vel fornøiet af Gaarde.

Men Jomfru Kirstines Sørgmodighed tiltog for hver Dag. Hun spiste lidet, men begyndte at græde for et godt Ord. Det var ikke bare af Sorg, at hun ikke spiste heller, for hun sagde til Malene, at hun havde god Lyst paa Mad, men hun vilde sulte sig, saa længe hun orket, saa hun kunde bli rigtig bleg og tynd, for at prøve om det kanske kunde skræmme Forældrene.

Men hun havde ikke saa let for at bli smal og tynd i Ansigtet, for hun var saa rundlet. Hun spurgte Tjenerne hver Dag, om de kunde se nogen Forskjel, og tilsidst saa kunde de se det ogsaa.

„Det var rigtig vel!“ sagde hun. „For nu er jeg saa sulten, at jeg gjerne kunde bide mig i Fingrene.“

Men enten Forældrene saa det eller ikke, saa lod de sig ikke mærke med noget.

Men en Søndag, da de kjørte til Kirken allesammen, mødte de den rige Mor Kvanberg, som aldrig var ræd for at sige, hvad hun vilde.

„Nei, men ossen er det, Dek har skjæmt ud Jomfru Kirstine, som var saa vakker og raulet og rundlet da?“ sagde Mor Kvanberg. „Hun som havde saa gode Kinder før, at en rigtig kunde faa Lyst paa at bide i dem! For de var rigtig som Fastelavnsboller!“

Kapteinen lo bare og sagde: „Det er sligt Flyvefedt paa Ungdommen, ser De, Mor Kvanberg! Det kommer fort, og det gaar fort!“

Men Fru Germeten syntes, at en stor Skam var overgaaet dem, hun var ganske mørkerød i Kinderne, da hun svaret Mor Kvanberg, at de havde havt det svært travlt paa Ellingsrud i det sidste, baade med Forberedelser til Julehelgen og med andet, „kan-ske jeg har ladet Kirstine tage for haardt i,“ sagde hun.

Mor Kvanberg lo og sagde: „Jasaa, saa det er slig extra Travlhed paa Ellingsrud om

Dagen! Ja, jeg har nok hørt lidt om det, jeg ogsaa da! Men de faar rigtig fore Jomfru Kirstine godt den Stunden, De skal have hende hjemme. Det ser saa ilde ud, at en Brud er tør som en Spegesild! — Ja, vi træffes da paa Danseballet hos os, om ikke før, for jeg er da ikke kleinere, end at jeg skal have Dansebal iaar ogsaa tre samfulde Dage tilende!“

Fru Germeten var ikke blid, men hun turde ikke sige noget.

Fra den Dag lod hun Kirstine faa Smørøie i Grøden ligesom Kapteinen selv — men hun fik en lang Formaningstale atpaa.

De spiste aldrig andet til Aftens end Vandgrød med sur Kjældermælk til — det var skummet Mælk som var heldt i store Butter og sat ned i Kjælderen om Høsten. Kapteinen kunde aldrig like „den triste graa Grøden“, som han sagde, endda han bestandig fik et Smørøie i, og det var bedre Mel i den Grøden, de skulde have inde, end i Folkenes.

Men Kirstine holdt op at sulte sig, hun kunde ikke staa imod længer. Det blev og-

saa kruset for hende paa mange Maader, syntes Fru Germeten, hun fik sidde tilbords ogsaa nu, før havde hun maattet staa, naar hun spiste, ligesom sine mindre Søkende.

Fru Germeten skulde paa Barselvisit til Prestens Kone, som havde faaet den 12te, og hun tog Kirstine med for at opmuntre hende lidt — og nok ogsaa fordi Prestens ældste Datter, Jomfru Barbra, var en fornuftig og velopdragen Pige, som hun mente bare kunde raade Kirstine vel.

Da de kom til Prestegaarden, stod Jomfru Barbra ude netop færdig til at kjøre ud, men hun fulgte Gjæsterne ind til sin Mor og bar med ind Barselgrøden med Korinter i, som de havde havt med.

Fru Germeten ønsket hende til Lykke med mange pene Ord — hun havde været vel oplært i sin Tid, for hendes Far havde været en rig Handelsmand, som jeg kanske alt har sagt, og ingenting var sparet paa hendes Opdragelse, hun havde kunnet baade fransk og tysk, og naar hun rigtig vilde, saa

kunde hun snakke næsten som om hun læste op af en Bog.

Prestens Kone takket og sagde: „Det er kanske dem, som synes at det er mange, men jeg er vel fornøiet. Jeg har det aldrig saa godt, som naar jeg ligger med en liden en, da blir jeg opvartet paa alle Maader. Og hidtil har de skicket sig vel alle 12. Min Søster siger bestandig: de smaa Barna er den eneste Glæde, en har i Verden. Hun har ikke mere end 10 endnu.“

„Det var et sandt Ord!“ sagde Fru Germeten og saa paa Kirstine. „De smaa, som ligger i Vuggen, skaffer en ingen Sorger.“

Saa spurgte hun, hvor Jomfru Barbra skulde kjørt hen, da de kom og forhindret hende.

„Jeg ved, at ieg kan stole paa, at De ikke fortæller det til en levende Sjæl,“ sagde Prestekonen.

Det lovet Fru Germeten høitidelig.

Saa fortalte hun, at den rige Mor Kvanberg havde været paa Visit hos hende, og givet en Sølvdaler i Barselgave — og det var en svært stor Gave i den Tid. Sølvdaleren havde Barbra gjemt for hende i Ko-

moden, som stod inde i Stuen, men igaa-morges havde de opdaget, at Sølvdaleren var væk. Det blev stor Forskrækkelse. De turde ikke sige til Presten, at den var borte. Nu havde de tænkt at gaa til Kloge Lars og bede ham sige, hvem det var, som havde stjaalet Sølvdaleren. Men det maatte jo aldrig Presten faa Nys om, for han havde præket saa kraftig mod Overtro bestandig, og fik han vide, at hans egen Kone sendte Bud til Lars, saa vilde det sidste blive værre end det første.

Derfor maatte de nu benytte Leiligheden, mens Presten var i Annexet, til at lade Jomfru Barbra kjøre til Lars, og de turde ikke vente længer, skulde de være trygge for, at hun ikke skulde møde sin Far paa Hjemveien.

Da Fru Germeten hørte det, bad hun om, at Kirstine maatte faa følge med til Lars, og det var de to unge vel fornøiet med.

„Jeg vil gjerne, at Kirstine skal være sammen med en fornuftig og velopdragen ung Pige som Jomfru Barbra,“ sagde hun. „For Kirstine er bare Barnet, trods sine femten Aar.“

Jomfru Barbra lovet med sig selv, at hun vilde vise, at hun fortjente de gode Tanker, som Fru Germeten havde om hende.

Hun kørte selv, og Kirstine sad ved Siden af hende. Idetsamme de var kommet ud af Hørevidde, sagde Kirstine: „Du, jeg ved ikke min arme Raad! Jeg skal gifte mig med Major Jørgens! Har du hørt noget saa fælt?“

„Jeg ved det,“ sagde Barbra. „Alle, som har været paa Barselvisit hos Mor, har snakket om det. Og jeg kan fortælle dig noget, som kanske kan trøste dig lidt. Jomfru Fransen reiste til Byen i forrige Uge med over hundrede Daler puttet ind i Strømpelæggene sine. Hun skulde gjøre Indkjøb for næsten alle Familierne her omkring.“

„Ja, hun skal jo købe Tøi til Brudekjole og Andendagskjole til mig ogsaa,“ sagde Kirstine med et tungt Suk. „Tror du, jeg synes, det er noget morsomt? Kunde du fortælle, at Jomfru Fransen var overfaldt paa Veien og plyndret for alle sine hundrede Daler, saa kunde det alligevel være en liden Trøst — for det vilde jo tage Tid at faa nyt.“

„Du ved kanske, hvad hun skal købe for Major Jørgens ogsaa?“ spurgte Barbra.

„Nei, det ved jeg ikke.“

„Da kan jeg fortælle dig, at Majoren har taget Spenderbuxerne paa!“ sagde Barbra. „Ikke ringere end en Spænde af Dukatguld og Øredobber skal Jomfru Fransen købe i Byen og have med sig hjem til ham. Hvad siger du om det?“

„Spænde af Dukatguld og Øredobber!“ gjentog Kirstine og smilte. „Ja, havde det bare ikke været fra Majoren, saa havde det sagtens været noget til Gave! — Ved du, hvad jeg vil gjøre? Jeg vil spørge Lars tilraads, jeg, om det kan være nogen Raad for at slippe fra ham!“

„Tænk bare ikke paa det!“ raadet Barbra. „Tænk heller paa, at du er usørget hele dit Liv, naar du gifter dig med ham.“

Men Kirstine vilde ikke høre paa det Øre.

Da de nærmet sig Lars's Hytte, mødte de en gammel Kone.

„Goddag Jomfruer!“ sagde hun. „Dek skal til Lars, skjønner jeg. Han var nok saa god, at han kunde se, at de skulde komme ogsaa han! „Retnaa faar jeg Besøg, Siri,“ sagde han, „fine Jomfruer med Hat

paa er paa Veien hid for at faa Raad og Hjælp af mig.“ Da jeg hørte det, saa bad jeg Farvel og gik.“

„Er han saa klog?“ sagde de to unge Piger, og det var ikke frit for, at de var lidt fælne ved ved at skulde gaa ind til en saa klog Mand.

„Hvad skulde du hos ham da?“ spurgte Barbra.

„Sønnen min reiste til Byen for 5 Aar siden,“ sagde Konen, „og jeg har aldrig hørt eller spurgt noe til'n siden. Derfor vilde jeg spørge Lars, om han kunde give mig Besked om Gutten, men han sagde: „Jeg ser ikke Sønnen din i Byen,“ sagde han, „men du kan komme igjen imorgen, kanske jeg kan vide noget da,“ sagde han, „for død er han ikke, havde han været død, saa havde jeg nok skullet se det,“ sagde han.“

Lars kom ud af Hytten og hilste paa dem. De syntes, at det lyste af hans Øine.

„Goddag Jomfruer!“ sagde han. „Saa gromt Besøg faar jeg nok ikke hver Dag.“

„Kjender du mig, saa sig ikke noget,“ bad Barbra, „ellers blir jeg ulykkelig — baade jeg og den som har sendt mig.“

„Vær uræd!“ svarte han.

„En Sølvdaler er blevet borte hos os, kan du sige, hvem som har taget den?“ spurgte Barbra.

„Det kan jeg vel, men det er ikke saa snart gjort,“ sagde han. „Jomfruene faar sidde her og vente imens.“

„Det er vel ikke Synd dette?“ spurgte Barbra lidt betænkelig, idet de gik ind i Hytten.

„Hvis det var Synd, saa vilde jeg ikke gjøre det paa en Søndag,“ sagde han.

Han gik ind i det lille Kammer ved Siden af.

Da begyndte en Larm og Rammel derinde, som om Væggene skulde bli revet ned. De to unge Piger stod skjælvende og hørte paa.

Da Lars kom ind igjen, sagde han til Barbra: „Hvem som har taget Sølvdaleren kan jeg ikke sige, men jeg kan sige, hvor du kan finde den igjen. Naar du kommer hjem, skal du gaa op af Trappen, paa Gangen der staar en blaamalet Kiste, og bag den finder du Daleren.“

Barbra blev aldeles forfærdet, for hun vidste, hvem som eiede Kisten, det var

en Gut, som de havde havt saa god Tro til.

„Du kan nok adskilligt, du!“ sagde Kirstine. „Jeg har en Sølvhalvdaler, som jeg har faaet i Faddergave, — vil du lære mig noget, hvis du faar den?“

„Hvad er det, du vil lære da?“ spurgte Lars.

„Kunde du faa Ulvene til at tage en Mand, som skulde paa Besøg til os — eller noget lignende?“

„Du ved, jeg kunde det, men jeg vil ikke!“ sagde Lars.

„Kunde du lære mig Kunsten kanske?“

„Det kunde jeg ogsaa, men jeg vil dig ikke saa vondt. For det vilde være en syndig Gjerning, kan du vel skjønne. Og hvis du gjorde det, saa vilde Djævelen faa saa stor Magt over dig, at han kunde sætte dig op paa Kirkespiret!“

Kirstine begyndte at græde og sagde: „Jeg ved ikke, hvem jeg er mest ræd for af de to, for jeg har akkurat tænkt, at Djævelen maatte se saadan ud, som Major Jørgens!“

„Det er uvettig Tale eller gal Mands Snak, Jomfru!“ sagde Lars strengt.

„Ja, det er det!“ sagde Barbra. „Du har da vel set Billeder af Djævelen. Husjomfruen hos os har en gudelig Bog, hvor et syndigt Menneskehjerte staar aftrykt. Der sidder Djævelen paa en Stol midt i Hjertet med Horn og Gaffel.“

„Ja, han er nok styg, men saa er han da ikke baade blaa og rød og violet ligesom Majoren og med sort Skjæg lige op til Næsen,“ indvendte Kirstine.

„Det er fordi han er trykt, at han ikke har Farver,“ sagde Barbra.

„Det er saa forskrækkeligt altsammen,“ sagde Kirstine grædende.

„Du maa adlyde dine Forældre og finde dig i det, saa godt du kan,“ formanet Barbra, „for det nytter saa alligevel ikke andet.“

„Hvad vilde du sagt, om det havde været dig istedetfor mig?“ spurgte Kirstine.

„Jeg vilde fundet mig i Tilskikkelsen. For jeg har læst i en Bog,“ sagde Barbra høitidelig, „at Gud og Samfundet og Naturen har været enige om, at Kvinden skal være blid og taalmodig og føielig, og lide uden Knur og Klage. Det faar du ogsaa gjøre.“

Hvad tror du vel, det vilde nytte at være opsætsig, naar Gud og Samfundet og Naturen har været enige?“

Saa betalte Barbra Lars med et Snes Æg og bad ham igjen, at han ikke maatte nævne et Ord om, at de havde været hos ham.

Det lovet han, og bad hende til Gjen-gjæld huske paa, at han aldrig brugte sin Kundskab til Skade for nogen.

Kirstine var mere nedslaaet end nogensinde, hun begyndte at forstaa, at alt Haab var ude.

„Det er tungt at ønske sig Døden, naar en er saa ung,“ sagde hun.

Barbra trøstede hende med at bede hende huske paa alle de andre, som de havde hørt var blit tvungne til et forhadet Ægteskab, „men jeg har aldrig seet andet, end at de har været akkurat lige saa lykkelige som de andre, naar de har været gifte en Stund,“ sagde hun.

Da de kjørte ind paa Prestegaarden, mødte de en Gut.

„Ham er det!“ hviskede Barbra, og hun gik hen til ham og sagde: „Kom igjen med Sølvdaleren!“

Han saa forfærdet paa hende, men saa gik han ind i Gangen, mens de fulgte efter, og op af Trappen og lige hen til Kisten, hvor han fandt frem Daleren mellem Væggen og Kisten.

Det skred jevnt frem med Forberedelserne til Kirstines Bryllup. Slagtning, Lysestøbning, Sæbekogning, Brygning, Bagning og Madlavning, alt gik bra uden større Uheld. Det samme blev jo gjort hver Jul, men der var alligevel mere end ellers med Travlhed, fordi der skulde være Bryllup i Juledagene.

Ole Gaardsgut syntes, at det værste var over, naar de fine Kjødbollerne var lavet. Det var han, som maatte staa og støde Kjøddeigen med et hvidt Forklæde paa sig og et hvidt Skaut paa Hovedet. Fru Germeten kom af og til og saa paa Kjøddeigen og sagde: „kort“!

Og hver Gang hun havde sagt „kort“, stødte Ole Klubben ned i Hakkebrettet, saa alt som var i Kjøkkenet rystede. Og Pigerne gav ham Medhold i, at Deigen blev „kort“ af at den blev stødt for længe.

Til sidst kom Vasking og Rengjøring af Huset. Gamle-Ole havde Dagsarbeide i fire samfulde Dage bare med at hente Vand fra Elven søndenfor Ellingsrud, for Myrhullet, hvor de ellers tog Vand, var frosset til. Tjernerne syntes, at Fru Germeten var rent urimelig i det Stykke da. Og det syntes nok Kapteinen ogsaa. Han var rent ude af Humør, saalænge det stod paa.

„Det er, som det skulde være Dommegdag!“ sagde han.

„Meget trable, men stille Dage“, skrev Jomfru Herlofsen i Dagbogen, „og jeg finder intet, som i disse Dage er værd at indføre, derfor er blot nogle faa Linjer ofret mine Blade i disse Aftener. — Hist og her sees i Haven en henvisnet Ambraad og Evighedsblomst, et Minde om hvad vi har tabt, og det hvide Snedække skjuler nu de sørgende Marker. Sindet er sørgende. — Kaptein Germeten siger, at han stræver med min Myndigheds-Ansøgning, som er mig saa nødvendig for min Hensigts Skyld.“

Alt blev da færdigt i rette Tid.

„Og alt er gaaet bra,“ sagde Fru Germeten tilfreds, „mine Ben kjendes saa tunge som Tømmerstokker, men det hjælper paa Trætheden at vide, at alt er gaaet bra — naar jeg undtager, at Bolledeigen er kort og Korinthsnipperne kanske en Tanke brunere, end de burde være. Men det kan da hænde i det mest fuldkomne Hus. Man kan jo høre fortælle lidt af hvert, selv om de dygtigste Husmødre, og jeg skal vist ikke fordomme nogen, fordi om et Uheld kan indtræffe. Man burde jo ikke rose sig selv, men naar andre ikke er skjønssomme nok til at lægge Mærke til det, saa tror jeg nok, at jeg selv tør sige, at store Uheld har været sjeldne her paa Ellingsrud i min Tid. Lad mig banke i Bordet! Gid du maa være ligesaa heldig i al din Gjerning paa Helleset, Kirstine!“

„Gid Helleset stod i lys Lue!“ udbrød Kirstine hidsig.

„Dit heftige og ubeherskede Sind bekymrer mig, min Datter!“ sagde Fru Germeten høitidelig og begyndte paa en Formaningstale, som hun haabet maatte være den sid-

ste til Datteren. „Hvor ofte har jeg ikke sagt dig, at Taalmodighed er Kvindens høieste Dyd. Taalmodighed først og Taalmodighed sidst, min kjære Datter! Glem aldrig de Ord fra din Moder! Tror du, alle vi andre har danset paa Roser i vor Tid? — Jeg havde engang en Drøm, som var mig til stor Styrkelse. Jeg syntes, at jeg laa i en Grav, og det var ganske sort omkring mig. Men saa blev det skrevet paa den sorte Væggen i Graven med hvide Bogstaver: Taalmodighed. — Og taalmodig har jeg været, det skal ingen sige mig andet paa,“ sagde hun og skottet bort paa Kapteinen.

— — — —

De havde ventet en Gjæst til Jul paa Ellingsrud, Madam Samuelsen fra Byen, som skulde pynte Bruden.

Madam Samuelsen havde været svært rig engang, men havde mistet hele Rigdommen og Mand og Barn ogsaa. Men lige stolt var hun. Strikkepinder af Guld var det eneste hun havde igjen fra sine Velmagtsdage, og dem vilde hun aldrig skille sig ved. Beständig sad hun og strikkede med sine Guldstrikkepinder. Hun opholdt Livet ved at

reise om i Besøg til sine Bekjendte, og hun var vel seet, for hun var god at have i Huset, naar der skulde være Bryllup eller Barnedaab eller Begravelse. Hun vidste saa vel, hvordan alting skulde være, hun havde været i saa mange Selskaber, og reist omkring i alle Verdens Lande, i den Tid hun var rig.

Naar hun skulde rose noget sagde hun: „Det minder mig om gamle Dage.“

Der var saa mange Historier om, hvor mange Penge hendes Mand havde brugt. De sagde, at naar han gik fra sit Hus og ned til Bryggen, som var et ganske godt Stykke, saa gik han hele Tiden og strødde Smaapenge i Gaden, og Gutteflokken fulgte tæt efter ham bestandig.

Kirstine havde saa stor Respekt for Madam Samuelson, at hun næsten gruet sig til, at hun skulde komme. Hun kunde huske, at sidst Madam Samuelson var paa Ellingsrud, havde hun sagt til hende: „Ved du ikke det, min Pige, at jo mindre man kan tiltrække sig Opmærksomhed ved Larm, desto mere Opdragelse viser man, at man er i Besiddelse af.“

Kirstine mente, at Madam Samuelsen næsten maatte være det mest fuldkomne Menneske i Verden. Hun var saa zirlig og nøie paa alting, de fortalte, at naar hun snudde sig i Sengen om Natten, saa holdt hun begge Hænderne om Hovedet, for at ikke Strimlerne paa Natkappen skulde blive krøllet.

Og hun snakket akkurat lige saa fint til Hverdags, som naar hun var i Selskab, hun sagde ikke engang Stua og Døra og Natta, og det gjorde da alle andre til Hverdags, endogsaa Provstens.

Germetens, som havde været paa Landet sin meste Tid, var ikke saa nøie paa det med alleslags Ceremonier, men naar Madam Samuelsen var paa Ellingsrud, maatte de se sig vel for og tænke sig om, for hun blev saa let fornærmet. Snart var det, at hun ikke havde faaet sidde paa den rigtige Siden, naar de kjørte, og snart var det, at nogen kunde glemme, at Børnene maatte staa hele Tiden, naar hun var tilstede.

Madam Samuelsen havde faaet Skyds med Datter af Provsten i Nabobygden, som blev hentet med Prestegaardens Heste lige fra Byen, derfor var det ikke at vente, at det

skulde gaa saa fort med dem. De havde beregnet at være fremme til Juleaftens Formiddag, men det havde været et saa overhændigt Snefald, at Hestene havde maattet gaa Skrid for Skridt i den dybe Sne, og først 3die Juledag ved Middagstid kom Madam Samuelsen kjørende til Ellingsrud.

Kapteinen og Fruen gik ud og tog imod hende.

„Noget Nyt ude i Verden?“ spurgte Kapteinen, endnu før hun var kommet ud af alle Kaaberne og Fodposen.

„Man siger, at Kongen af England er død.“

Da Kaptein Germeten hørte det, lod han strax spænde for, og drog afsted for at fortælle Nyheden til sine nærmeste Venner.

Madam Samuelsen fik rygende varm Bouillon for at faa Varme i Livet, og Raadslagningen mellem hende og Fru Germeten begyndte strax. Der var ingen Tid at spille. Brudgommen skulde komme til Ellingsrud om Aftenen — saa ufarbare som Veiene var efter Snefaldet, var det ikke raadeligt at opsætte med at kjøre afsted til selve Bryllupsdagen.

„Vi kan have ham her, før vi har Suk for os!“ sagde Fru Germeten.

Hun var opskjærtet og urolig, følte sig ikke rigtig tryk for nogen Ting, ikke for Kirstine heller — hun satte nogen underlige Øine paa dem sommetider, mens de sad der og raadslog.

Det var godt at have Madam Samuelsen der. Hun gav sine gode Raad med langsom Stemme og en uforstyrrelig Rø. Ikke engang Reisen havde bragt et eneste Haar til at forvilde sig udenfor sin anviste Plads, glat og blankt som Mahogny laa det ned over Tindingerne.

„Hvis det ikke var en gammel Tro, at det er uheldigt at prøve Brudedragten før Bryllupsdagen, saa kunde det været godt, om du havde set den paa Kirstine,“ sagde Fru Germeten.

„Det kan vel ikke gjøre noget, men det er kanske sikrest at lade det være,“ mente Madam Samuelsen. „Saa har man ingenting at bebreide sig siden.“

„Ja, du ved, det er jo bare en gammel Overtro, men det er ikke værdt alligevel,“ sagde Fru Germeten.

„Har du nøie lagt Mærke til Brudevielser, saa du ved, hvorledes du skal bære dig ad, min Pige?“ spurgte Madam Samuelsen.

„Nei, jeg har bare seet den forrige Budeia som Brud,“ sagde Kirstine.

„Kirstines Opdragelse er meget mangelfuld desværre, baade i den ene og den anden Retning,“ sukkede Fru Germeten. „Men du kan vist tænke dig, hvor vanskeligt det stiler sig paa en ensomt liggende Gaard paa Landet.“

„Naturen har været meget rundhaandet i Uddelingen af sine Gaver ved din Datters Vugge min kjære Veninde!“ sagde Madam Samuelsen. „Men Naturens Gaver kunne forbedres, min Pige! Hvad man først og fremst maa lægge Vægt paa er en gratiøs Langsomhed i alle sine Bevægelser, og en uendelig Blidhed — ikke alene Bryllupsdagen, men alle Dage, min Pige! Blidhed og Sagtmodighed er Kvindens skønneste Egenskaber. Hvor sandt er det ikke, som der staar i „En Faders veiledende Ord til sin Datter“, at en vred Kvinde er et naturstridigt Væsen. Man kan maaske med Rette sige, at en Mand ogsaa bør kunne beherske sit

Sind, som allerede den vise Salomo anbefalte, men der er dog en himmelraabende Forskjel mellem en vred Mand og en vred Kvinde, for — som det staar sammesteds — der kan endogsaa være noget imponerende ved en vred Mand, men hvem synes, at en vred Kvinde er imponerende?“

Kirstine havde en Mistanke om, at Madam Samuelsen havde seet, at hun nylig havde figet til sin lille Broder, fordi han havde kaldt hende „Fru Jørgens“, derfor stod hun og hørte paa med nedslagne Øine.

Det begyndte at mørkne, inden Kapteinen kom igjen. Fru Germeten havde mere end en Gang gaaet ud paa Svalgangen, for at lytte efter, om hun skulde høre Blakkens Bjælder oppe i Veien. Endelig hørte de Blakken komme ruslende nedover Bakken og stanse op udenfor, mens Kapteinen laa og sov i Slæden.

„Fogden har været altfor god Vert,“ sagde Fru Germeten.

De fik ham ind i Kontoret, hvor han laa paa Sofaen for at sove ud.

Ikke længe efter hørte de Dombjælder oppe paa Landeveien.

„Der har vi Brudgommen!“ sagde de. Og Fru Germeten gav sig til at ruske i Kapteinen — da det ikke hjalp, tog hun Sne og gned ham i Ansigtet med, til han kom sig paa Benene.

De stak en brændende Tyristikke i Væggen ude paa Svalgangen, saa det lyste nedover Trappen og udenfor paa Sneen. Jo, det var nok, som de tænkte, Brudgommen, der svinget ned ved Ellingsrudgrinden. Allesammen gik ud og stod og ventet, mens de hørte Dombjælderne komme nærmere.

„Det er ikke Majorens Bjælder!“ raabte Kirstine saa ivrig, at hun skjalv i Stemmen, og hun sprang ind i Køkkenet og hviskede: „Det er ikke Majorens stygge Skranglebjælder, Malene! Jeg har hele Tiden tænkt, at der kanske kunde hænde et Mirakel engang igjen!“

„Vær ikke for tryg for, at det ikke er Majoren!“ sagde Malene. „Han kan vel have kjøbt nye Bjælder til Brylluppet. Hvadslags Mirakel skulde der vel hænde?“

„Kunde han ikke blit overfaldt af Røvere eller Ulve eller noget lignende?“ sagde Kir-

stine. „Saa havde jeg været frelst i sidste Øieblik.“

Idetsamme hørte de, at Kaptein Germeten raabte: „Velkommen tilgaards, kjære Svigersøn! Har du hørt, at det fortælles inde i Byen, at Kongen af England er død?“

Fru Germeten kom farende og hentet Kirstine ud.

„Gjør ikke baade dig og dine Forældre til Spot og Spe for Alverden!“ sagde hun i Farten.

Kirstine saa saa forskrækket ud, da hun hilste paa Majoren, at han maatte le.

„Du behøver ikke at være saa forskrækket, lille Kirstine!“ sagde han.

Det blev jo disket op for Majoren med alt, som godt var, men det var ligesom ikke videre hyggeligt alligevel. Han og Kapteinen var svært optaget med Politiken og mente, at Krigen stod for Døren.

Malene var saa tungsindig den sidste Aften hun ogsaa, baade fordi hun syntes Synd paa Kirstine, og fordi hun selv skulde miste sin bedste Kamerate.

„Det vil bli stusligt paa Ellingsrud herefterdags,“ sagde hun.

De gik tidlig tilro allesammen, baade de selve og Tjenerne. Jomfru Herlofsen skulde huse Madam Samuelsen i sit Kammer i Bryggerhusbygningen. Og Brudgommen skulde faa Natteleie paa Sofaen i Kontoret.

Kapteinen gik omkring som han pleiet, og saa efter, at alt var som det skulde være til Natten. Gløderne paa Peisen i Kjøkkenet blev dækket med et Lag Aske hver Aften, men alligevel brugte de at skvætte Vand paa Gulvet rundt om Peisen inden de gik fra. Han saa efter endnu mere omhyggelig end ellers paa alle Ildsteder baade i Kjøkkenet og Bryggerhus og i Ovnene inde i Værelserne, og saa gik han rundt i Fjøs og Stald og Laave. Det var stille og roligt og i Orden overalt.

Og Fru Germeten tælltet over Sølvskeerne, som hun gjorde hver Aften, og tænkte over alt for sidste Gang. Hun syntes, at hun kunde være vel tilfreds med Forberedelserne til Brylluppet. Fra hendes Side var alt ordnet paa det bedste.

Det var bare Bruden, som syntes, at det var saa ilde, som det kunde være.

Klokken fire efter Landsens Tid stod Tjernerne bestandig op, og Bryllupsmorgenen var det endda lidt tidligere. De laa allesammen i Bryggerhuset. Kokkepigen var den første, som gik ind i Hovedbygningen, for at tænde op paa Peisen i Kjøkkenet.

Da Malene kom efter, stod hun der og grov og ledte i den sorte Asken, men ingen Gnist var at se.

„Bære og trøste mig!“ sagde hun, „jeg mener Varmen er sluknet inat! Var det ikke akkurat det jeg tænkte, da jeg klædte paa mig og ikke kunde finde igjen den andre Skoen min — nogen havde sparket den allerinderst ved Væggen. Det er ligesom, det er forgjort alting idag. Du skal nok se, det blir mere, lid paa mine Ord! Dette blir en lei Bryllupsdag! Nogen har været her og rodet i Asken efter jeg var gaaet, det er sikkert,

ellers var ikke Varmen sluknet. Det er ikke anden Raad end at bede Husbond om Fyr-tøiet hans. Du faar gaa Malene.“

„Neimen om jeg det tør!“ sagde Malene.

„Saa faar du gaa til en af Pladsene og faa laant Varme, og det fort!“ sagde Kokkepigen.

Malene var den yngste af allesammen, og turde ikke andet end gjøre som hun blev bedt om.

Det var stygt at sende hende ud svarte Vintermorgenen, syntes hun. Det kunde være saa mange Slags Ting ude. Det var hverken Maane eller Stjerner at se. Almanaken havde spaad smukt Veir med skyfri Himmel dog noget overskyet om Aftenen, og alligevel var det overskyet og mørkt som i en Sæk. Det var for svært, at Almanaken ogsaa skulde lyve, syntes hun, men den havde løiet alt i hendes Morfars Tid, saa Almanaken kunde sagtens ingen tro paa mere.

Hun stod og lytted lidt, før hun sprang afsted, for hun syntes, at hun havde hørt noget for lidt siden. Jo, der var det igjen, det var Ulvehyl nede fra Isen. Ulvehyl

ude i svarte Natta var rent til at bli fæ-
len af.

Hun gløttet paa Kjøkkendøren og sagde:
„Hører du Ulvene?“

„Gaar du ikke ivei paa flyvende Rappen,“
skreg Kokkepigen, „saa —.“

Hun smat ud igjen, men raabte ind: „Blir
jeg havt ihjel av Ulver, saa har du Synd
for det!“

„Det vilde naa bare være et Træf det da,
om Ulvene skulde have dig ihjel akkurat
paa den Veien,“ mente Kokkepigen.

Malene syntes det maatte være bedst at
gaa hjem til sine Forældres Plads. Nedover
Bakkerne var det ingen Mening i at gaa, det
var jo nærmere Isen, og nede ved Klipperne
der havde saa mange Dyr sit Tilhold. Men
saa var det Berjum, det var kanskje den
nærmeste Pladsen, men Veien did gik gjen-
nem tykke Skoven, og det var ikke mange
Dage siden, at Berjumkona havde seet et
Ulveansigt paa Ruden. Ulven havde staaet
paa to Ben for at se ind, og det lyste stygt
af Øinene.

For at komme til sit Hjem maatte hun
ud paa Landeveien og over Ellingsrud Bro,

hvor Postrøveren havde ligget paa Lur. Det var leit nok det, men hun kunde ikke skjønne andet, end at det alligevel var den bedste Veien.

Saa sprang hun afsted forbi Staburshaugen, hvor hun hørte Røskattene tusle inde i Staburet. Det hjalp ikke alt de dyttet med Filler i Væggen, ind kom den lille Røveren alligevel.

Fru Germeten var saa sint paa Røskattene, at hun havde faaet Ole Gaardsgut til at lave Fælder til dem paa Staburet, ligesom til Mus og Rotter, og hun undte dem ikke Fred i Julen engang, men vilde have Fælderne staaende i selve Julehelgen. „Ja, jeg gjør som jeg er befalet,“ sagde Ole, „saa jeg har ikke Synd paa mig for det.“ Men forrige Sommer var det kommet Møl i Fru Germetens store fine Kaabe, som var syet af Ekornskind og Røskatskind, og da Malene havde spurgt, om hun skulde tage væk Musefælder baade i Kjælder og Spisekammer og paa Staburet inden Julen, saa havde hendes Madmor sagt ja til det.

Mens hun gik forbi Kulmilen og Myrpyttene, hvor de tog Vand, saa var hun endnu

paa Ellingsruds Grund og følte sig tryk, men da hun kom til Leddet og skulde ud paa Landeveien, saa var det ikke rart med Modet. Enten Randi Kokke blev vild eller ikke, saa maatte hun stanse ved Leddet og lytte efter, om noget kunde høres. Og tænke paa al den Styghed, som havde været der nede ved Ellingsrud Bro, maatte hun. Der pleiet Taterne at overnatte nede ved Elven, og der kunde det være Slagsmaal, saa Skrigene hørtes rundt om paa alle Husmandspladsene. Malene havde ligget gjemt bag en Busk og seet paa Slagsmaalet engang, hun havde seet en Taterkjærring med Knivstik i Halsen, som sloges lige godt, hun holdt sammen Saaret i Halsen med den ene Haand og brugte Kniven med den anden.

Og der var det Postrøveren havde ligget paa Lur efter Postbonden sent en Aften, akkurat dengang Malenes mindste Søster kom til. Hendes Mor var saa klein, at de var ræd, det gjaldt Livet, derfor skulde hendes Far springe frem til Husbonden for at faa lidt Brændevin til hende, og saa fik han se denne Manden, som gik der og lusket indunder Grantrærne, netop som Posten var

ventende. „Godkvæld!“ sagde hendes Far og saa paa Manden, for han syntes nok det var lidt underligt dette; han kjendte Manden paa en lys Kappe, han havde paa sig og vidste, at han bodde vel en halv Mil borte. Idetsamme kom Postkjøreren i fuld Fart nedover og saa slap han fra det dengang.

Men han var feig alligevel, Postbonden, Ugedagen efter blev han overfaldt og myrdet længer nord i Dalen af den samme Mand, som havde staaet her for et passe ham op.

En Lykke var det alligevel, at det ikke blev her. Det skulde bare manglet, at Morderen var blit henrettet og lagt paa Steile og Hjul her ved Broen, saa skulde de kanske gaaet og spøget her omkring, baade den dræbte og Morderen, — det havde ikke blit Raad at gaa udenfor Grinden i Mørket.

Malene husket godt Henrettelsesdagen. Hun havde grædt sine modige Taarer, fordi hun ikke fik Lov at være med som alle andre, bare fordi hendes Morfar, Gamlepresten, havde pleiet at sige, at Henrettelser ikke var passende Skuespil for Børn. Det var alt hun havde igjen for, at hun var Datterdatter af en Prest, at hun ikke fik være

med, naar alle som kunde krybe og gaa drog afsted for at se paa!

Men nu syntes hun, at det var ganske godt, at hun ikke havde seet Henrettelsen, nu hun skulde gaa forbi det Sted, hvor Morderen først havde tænkt at gjøre det. Hun kunde da vel aldrig tro, at Postrøveren kunde spøge her ogsaa? Her hvor han havde staaet paa Lur med saa onde Tanker, havde sikkert Djævelen staaet ved Siden af ham. Der, akkurat der.

Hun var harm paa sig selv, for at hun skulde tænke paa det. Men der ved Granbusken mellem Stenene, der havde sikkert Djævelen staaet, akkurat der.

Hun var paa Graaden, hun skjønte ikke, hvordan hun skulde faa Mod til at gaa ned af Bakken, for det var ikke umuligt at Postrøveren gik der og bar paa Hodet sit. Hun husket godt, at Presten havde snakket om Spøgelse, da hun gik og læste. Havde han bare sagt, at ingen kan spøge paa to Steder saa. Men det havde han slet ikke sagt, det var hun ganske vis paa.

Her spildte hun Tiden, saa alt blev for sent færdigt til Jomfru Kirstines Bryllup, og

hvordan det kunde gaa hende selv, det kunde hun ikke tænke sig engang.

Taarerne kom trillende saa varme ned over hendes Kinder, og hun havde netop løftet Armen for at tørke dem væk, da stan- set hun braat. Hun havde hørt noget oppe i Veien.

Hun dukket sig ned ved Gjerdet og holdt Pusten.

Der kom noget gaaende sydover Lande- veien. Det var vist et Menneske, Spøgelse var det da ikke, for hun hørte Sneen knirke under ham. Han gik tungt.

Det var en høi Mand, hun kunde skimte ham, idet han gik lige forbi. Hendes Hjerte slog lige op i Halsen. Det var vist ikke for det gode, han var ude og gik.

Hun blev liggende uden at røre sig, mens hun hørte, at Manden gik over Broen, og hun blev ved at lytte, mens hans Fodtrin, som knirket i Sneen, hørtes fjernere og fjer- nere og tilsidst ikke hørtes mere. Da først turde hun puste ud.

Idetsamme hørte hun Kjørene raute nede i Fjøset paa Ellingsrud, nogen maatte have lukket op Fjøsdøren. Det var saa inderlig

hyggeligt at høre, at hun blev rent modig med det samme og satte paa Sprang nedover.

Det var mørkt som i en Sæk dernede ved Elven, for der var saa høie Grantræer paa begge Sider, hun saa ikke engang Broen, men hun hørte, at Vandet suste svagt under Isen, og uden at stanse sprang hun opover Bakken, som førte fra Broen igjen, og saa var hun snart ved Grinden til Forældrenes Plads. Hun kunde skimte Huset oppe i Bakken mod Sneen, og inderlig glad blev hun, da hun kom saa nær, at hun kunde se en liden Lysning gjennem Vindusruden. Det var tyk Is paa, men det lyste alligevel lidt igjennem, det maatte være Varme paa Peisen alt derinde, skjønte hun.

Hun banket paa Døren og sagde med det samme: „Det er bare Malene, som kommer for at laane Varme.“

Hendes Mor tog Krogen fra Døren og slap hende ind.

„Varme kan du nok faa,“ sagde hun, „men jeg trodde da, at de ikke skulde behøve at laane Varme paa en Kapteinsgaard, for Kapteinen har vel Fyrtøi?“

„Det har han nok, men hvem tør gaa ind til Husbond og bede ham slaa Ild? Mig blir det ialfald ikke, som gjør det!“

„Er det ikke leit, at Varmen er sluknet idag, det er Bryllupsdagen da? Det kan da vel aldrig være bra?“ sagde hendes Mor, mens hun fyldte Skuffen med Gløder.

„Nei, det kan det da vel ikke,“ mente Malene. „Kokka siger ogsaa, at vi faar nok se, at det blir mere, siger hun. Men jeg har nok ingen Tid til Faddersladder.“

Alligevel kunde hun ikke andet end fortælle om Manden, som hun var blit saa ræd for, og begge hendes Forældre mente ogsaa, at det kunde aldrig være for det gode, at han var ude og gik efter Landeveien paa denne Dagsens Tid.

Hendes Mor fulgte hende ud og tog en Bøtte for at gaa til Grisen med det samme.

„Sidst det var Bryllup paa Ellingsrud, var jeg en af Gjæsterne,“ sagde hun, „det var i Major Werners Tid. Ja ja, det er ingen, som ved noget for sig. — Skulde du se noget paa Landeveien, saa faar du skringe saa høit du kan, jeg tænker nok, jeg skulde høre det.“

Hendes Mor stod ved Grisehusdøren med en Brand i den ene Haand og en Skuljebøtte i den anden og saa efter hende.

„Den græder ikke for Guld, som ikke Guld har seet,“ sagde hun.

Malene husket med det samme, at hun havde hørt de Ordene af sin Mor før, men der var ingen Tid til at grunde over det, hun maatte bare rende afsted, saa fort hun kunde, for at ikke Gløderne skulde slukne paa Veien.

Men det var ligesom hun ikke syntes saa Synd paa Jomfru Kirstine mere, fordi hun skulde gifte sig med Majoren, naar hun tænkte paa sin Mor, som hun stod der ved Grisehusdøren med Haaret hængende uflettet ned over Ryggen, akkurat som de andre Husmandskonerne. Forældrene havde nok sørget for Datteren paa det bedste alligevel.

Det var Laag over Ildskuffen og Trækhuller, men det havde nok alligevel seet galt ud med Varmen, havde ikke Hjemveien gaaet fortere, det var nedover Bakke næsten hele Veien, bare et Par Smaabakker opover. Da hun kom til Leddet ved Stien, saa hun et stort Dyr lige foran sig i Bakken, det

stod ligesom og saa ned til Ellingsrud. Hun svinget med Ildskuffen, hvor det lyste ud af Hullerne, Dyret fræste til hende, men kom ikke nærmere, og snart var baade Malene og Varmen i god Behold inde i Køkkenet paa Ellingsrud.

Men Utak er Verdens Løn, det maatte hun sande. De andre Pigerne var sinte, fordi hun havde været saa længe borte, skjønt hun havde sprunget næsten Pusten af sig paa Hjemveien, og mødt baade Slusk og Udyr.

Randi Kokke delte Gløderne mellem sig og de andre to og sagde, at siden det var saa sent, maatte Malene lægge i Ovnene ovenpaa.

„Kuene skjænder ikke, om de maa vente, de,“ sagde hun.

Siri skulde gaa over i Jomfru Herlofsens Kammer og sidst til Brudgommen, som laa paa Sofaen i Kontoret.

Der gik Dør lige ind i Sovekammeret fra Svalgangen, og den var ikke stængt, naar Kapteinen selv var hjemme. Det havde bare været overflødig ogsaa det, for Bandhunden havde Huset sit under Trappen, og der

skulde nok ingen ubuden Gjæst slippe forbi den Karen, og desuden havde Kapteinen Geværet hængende ved Sengen.

Da Malene kom ind i Sovekammeret, stak Fru Germeten Hovedet ud mellem Sengeomhængene og sagde: „Jeg synes, du er sent ude.“

Malene gav sig til at puste og blæse paa Gløderne, alt hun kunde orke.

I Omhængssengen nærmest Døren laa Husbondsfolkene selv og den mindste, og ovenfor paa samme Væggen var begge Gutternes, langs den østre Væggen stod Jomfru Kirstines og Inger Maries Seng. Værelset var egentlig delt med et stort Skjærm-bret, brunt og gult med Huser og Figurer paa, saa begge Døtrene havde ligesom et Rum for sig.

Der var en svær Gufs ind fra Vinduet mod Nord — især naar Veiret var fra den Kanten — og det skjønt der var hængt et vatteret Tæppe for Vinduet. Men indenfor de tykke Omhængene om Sengene laa de jo lunt og godt.

Vinduet mod Øst var der ikke hængt noget for, men det gik ikke an at se ud af

det, for det var fordetmeste tilfrosset om Vinteren.

Foran Sengen til Husbondens var et Bord, som nok havde været svært fint engang, med mørkerød Plade og mørkegrønne krumme, snirklede Ben med forgyldte Løvefødder. Paa Bordet stod to Porcellænslysestager fulde af Forgylding og Roser og Aurikler, og der var sat nye Lys i.

Bordet skulde flyttes bort til Jomfru Kirstines Seng, og Lysene skulde tændes begge to, fordi det var hendes Bryllupsdag.

„Men stik ikke Lysene ind i Ovnen,“ sagde Fru Germeten.

Nei, saapas vidste da Malene, at hun ikke skulde smelte op Lysene. Hun tog en Flis og tændte dem forsigtig. Men de stod og blaffet hele Tiden, skjønt Bordet stod et godt Stykke fra Vinduet.

„Jomfru Kirstine, er du vaagen?“ spurgte hun ganske lavt, men hun fik ikke noget Svar.

Hun havde jo et godt Sovehjerter, Jomfru Kirstine, men Malene tænkte da, at hun maatte vaagne Bryllupsmorgen.

Malene havde ligesom saadan Lyst til at give

sig god Tid den sidste Gang Kirstine laa der indenfor Omhængene. Hun havde faaet det til at brænde, saa det duret i Ovn, og puttet ind en Mængde Næver, saa det lyste saa inderlig hyggeligt fra Ovnsdøren, og saa gik hun bort til Vaskevandsstolen for at se, om Vandet skulde være bundfrosset.

Den Vaskevandsstolen var vist det fineste, de havde paa Ellingsrud. Fru Germeten havde faaet den sendet hid fra sin Fars Stervbo — den var kommet fra England i gamle Juels Velmagtsdage. Saa blank var Mahognyen, at Ovnslyset skinnede i den. Fuld af Skuffer og Rum var den. Malene trodde, at der var mange hemmelige Rum ogsaa, som ingen kunde vide hvor var. Hun var ialfald sikker paa, at der var et, og hun vidste, at baade Kapteinen og Fruen havde ledt og ledt paa alle Kanter af den og banket paa den og trukket i alle Knotterne, for de tænkte sig, at gamle Juel kunde have gjemt Penge der.

Naar de trak i de øverste Knotterne kom der ud et Skrivebord med grønt Klæde over, og Midten af Pladen var ligesom et Laag, som igjen kunde løftes op, under der var et

fladt Rum, og der var det Fru Germeten havde det Papiret, hvor alle Tycho Brahes Dagene var opskrevet og kanske mange andre rare Papirer ogsaa. Midt paa var en bred Skuffe, hvor Vaskevandsbollen stod, og en anden Skuffe ved Siden af til Muggen. Ovenpaa laa et Speil fladt ned, som kunde reises op, og rundt om det var Børster og Pomadekopper og Naalepude, og alt laa saa nydeligt, som Blommen i et Æg, i sine egne smaa udhulede Rum. Over det hele var et tykt speilblankt Mahognylaag.

Malene trak forsigtig ud Skuffen med Vandbollen, for at Vandet ikke skulde skvalpe udover. Der var bare frosset lidt Is ovenpaa, havde Skuffen staaet udtrukket, saa havde det sikkert været bundfrosset her ogsaa, ligesaavel som hos de andre. Vandet var saa svart, at hun maatte tro, at Gutterne havde vasket Hænderne i det. Det var nok mørkt, om det var rent ogsaa, for det var Myrvand, men for Sikkerheds Skyld vilde hun slaa det ud.

Hun gik ud paa Svalgangen og heldte Vandet ud over Rækværket ved Syd væggen, hvor Bøshaugen var.

Da hun kom ind igjen, sagde Fru Germeten: „Sig til Randi, at Jomfru Kirstine skal have Kaffe paa Sengen idag, den sidste Dagen hun er hjemme,“ hun sagde det høit, som om hun vilde, at Kirstine skulde høre det. „Bed Randi sætte over den største Kjedlen, jeg skal komme ned og finde frem altsammen, saasnart det blir lidt varmere her.“

Malene havde puttet endda lidt mere Næver ind i Ovnén, for hun vidste ikke andet at gjøre for Kirstine, og saa gik hun ned med en Gang og sagde det. Der tog hun nye Brander og fik lagt godt i Ovnén oppe paa Salén.

Endelig var hun da paa Veien til Fjøset med to Bøtter varm Drikke, som hun bar i en Vassæle over Skuldrene, mens hun holdt en tændt Tyristikke i den ene Haand. Hun hørte nogen komme fort nedover Trappen, og hastige Skridt efter sig. Hun vilde netop snu sig om, da nogen greb hende i Skulderen og sagde: „Hvor er Kirstine?“

Det var Fru Germeten.

Malene satte fra sig Vassælen med Bøtterne, det var ligesom hun blev ganske kraf-

tesløs i Knærne med det samme, men hun bare stod og glodde paa Fru Germeten og saa, at hun var hvid som et Lagen i Ansigtet.

„Svar!“ sagde Fru Germeten og rusket i hende.

„Er hun borte?“ sagde Malene, hun kunde ikke faa sagt mere.

„Lad alt andet fare, og bare gaa og led efter hende allesammen!“

Nogen anden Besked fik hun ikke. Hun blev staaende igjen rent sansesløs. Ret som det var, stod de der de andre ogsaa, Pigerne med Tyristikker og Ole Gaardsgut og Gamle-Ole med Lygter.

„Var det ikke akkurat det, jeg sagde?“ gjentog Randi Kokke.

„Vent!“ raabte Fru Germeten fra Kjøkkendøren, „dere skal faa af de tykke støbte Lys i Lygterne.“

Hun kom farende ud igjen med to Lys, som alt var sat i Stagerne færdige til Gjæstebudet.

„Vi maa vel se, om det skulde gaa Spor bort mod Elva?“ spurgte Ole Gaardsgut.

Hun svarte ikke først, men da han gjen-

tog det, sagde hun kort: „Led hvor du vil, bare skynd dig.“

„Jeg tror aldrig i Verden, at hun har gjort sig noe,“ sagde Malene.

„Hvad tror du da?“ spurgte de andre, det var ligesom de mente, at hun maatte være den, som bedst kjendte til, hvad Jomfru Kirstine havde tænkt paa.

„Det ved jeg ikke.“

De havde hver sin Mening allesammen, og ledte hid og hid. De hørte siden, at Folkene paa en Gaard ret over paa den anden Side af Vandet, havde seet alle Lysene vimse omkring og ikke vidst, hvad de skulde mene om det — det var nok ikke frit for, at de havde tænkt paa Underjordiske.

De maatte have mærket Opstyret inde, for ret som det var stod Madam Samuelsen i Døren med Reisekaabe og Natkappen paa endnu, og bag hende stod Jomfru Herlofsen og græd. Malene hørte Madam Samuelsen mumle noget om „meget mangelfuld Opdragelse.“

Og værre var det, at baade Kapteinen og Majoren stod paa Gangen i Hovedbygningen.

Kapteinen var sint som en Tyrk, men Majoren var rolig.

„Den som finder hende, lover jeg 12 Skilling!“ raabte han.

„Skulde de behøve Belønning for det, som bare er deres Pligt at gjøre?“ spurgte Kapteinen.

„Smør godt, saa kjører du godt,“ sagde Majoren.

„Men hvordan er det, dere leder, Folk?“ skreg Kapteinen. „Staar de ikke der i Flok, som om de skulde ud at gaa Julebuk! Hvor har dere seet efter hende?“

„Alle Steds, Husbond,“ mente Ole, „og vi har ledt efter Spor bort mod Elva ogsaa, men eftersom vi kan skjønne, saa har ingen gaaet bent frem over Jordet — men hun kan jo have gaaet Stien og ud paa Landeveien.“

„Det skal ikke saa lidet Mod til det heller da,“ sagde Malene.

„Je har leti etter e Brur før je,“ sagde Gamle-Ole, „og den fandt vi at i en Brønd.“

Pigerne kunde huske, at de havde hørt om det, men det var før deres Tid.

Begge Kirstines Brødre var kommet ud og skulde se over hele Gaarden engang til.

„Skal de Gutungerne gaa omkring i Fjøs og Laave med Tyristikker, saa kunde det sidste bli. værre end det første,“ sagde Ole.

„Ja, det skal vi ikke have noget af!“ sagde Kapteinen. „Ole er en omtænksom Fyr! Sæt Tyristikkerne igjen udenfor, Gutter!“

Det blev bestemt, at Pigerne skulde sendes afsted til Husmandspladsene, og Gamle-Ole skulde kjøre til Prestegaarden med Brev fra Kaptein Germeten.

Han selv med Majoren og Ole Gaardsgut skulde gaa langs med Elven et Stykke.

Inden de gik, raabte Kapteinen tre Gange „Kirstine“, saa det runget. Alle stod og lytted, det var saa stille, det eneste Svar de fik var af en Kat, som miauet langt borte.

Tiden gik. Den ene efter den anden af dem, som var sendt ud, kom tilbage og spurgte: „Har de fundet hende?“

Fru Germeten sad i Kjøkkenet rent overgit, saadan havde ingen seet hende før.

Jomfru Herlofsen kom og spurgte hende, hvad de skulde gjøre med Bryllupsgjæsterne? De første kunde gjerne være her om et Par

Timers Tid eller kanske før — de maatte da vel have varm Bouillon, naar de var kommet kjørende i Kulden, om det ogsaa ikke blev noget Bryllup?

Ja, det kunde ikke gaa an andet, mente Fru Germeten ogsaa. Jomfru Herlofsen fik Nøglerne og tog frem de store Bouillonkopperne med Laag, og satte alt færdig paa Klaffebordet oppe paa Salen.

Til sidst kom ogsaa Kapteinen med Brudgommen og Ole, alt udenfor hørte de, at Kapteinen spurgte: „Har de fundet hende?“

De havde gaaet baade opover og nedover langs Elven, men de kunde ikke skjønne, at nogen havde gaaet der før — ikke var det stort af Elven, som var isfri heller.

Fru Germeten reiste sig pludselig op: „Men De skulde jo havt Kaffe paa Sengen jo, Svigersøn.“

„Jomen blev det Kaffe paa Senga jo!“ sagde Majoren.

„Jeg ved ikke bedre Raad, end at De faar tage Kaffen med Kager til nu,“ sagde hun.

„Hvad siger du, Kaptein?“ spurgte Majoren.

Kapteinen mente, at en mere solid Frokost med det samme passet bedre ovenpaa

Turen ude i Sne og Kulde, og det var Majoren ogsaa enig i.

Det var ligesom baade Kapteinen og Fruen var skamfulde ligeoverfor sin Svingersøn.

Da der var dækket til dem i Kontoret, og de skulde sætte sig tilbords, sagde Kapteinen: „Gamle Ven, kan du tilgive mig? Jeg vidste ikke, at jeg havde en saa vanartet Datter.“

„Bare Barnestreger!“ sagde Majoren. „Vi finder hende nok, et Sted maa hun jo være. Blir det ikke Bryllup idag, saa kan det bli en anden Dag.“

„Ja, gid det var saa vel!“ sagde Fru Germeten med et tungt Suk.

„Kom og spis du ogsaa, Kone!“ sagde Kapteinen. „Det hjælper paa Humøret.“

Mens de spiste, kom ogsaa Gamle-Ole tilbage fra Prestegaarden, det var ikke gaaet ham bedre end de andre, Jomfru Kirstine havde ingen hverken seet eller hørt noget til.

Folkene fik Mad ude i Kjøkkenet. De kunde høre inde, hvorledes Gamle-Ole holdt paa at berette omstændelig om hende, som de fandt igjen i Brønden.

Det var ikke noget til at faa Appetit af, sagde Majoren.

Almanaken havde ikke været værst til at spaa alligevel den Dagen, for Solen stod da i Aaskanten, og den lyste, om den ikke varmet. Det var ingen, som vidste rigtig, hvad de skulde gjøre, skulde de belave sig paa Gjæstebud eller bare paa en almindelig Hverdag?

Malene kom ind i Kjøkkenet, hun saa bare Randi, som stod ved Peisen, og saa sagde hun: „Naa Sola er kommet op, saa kan jeg vel sige dig det: alt det som findes af Fanteri er kommet frem idag, saa værre Dag til Bryllupsdag kunde de aldrig fundet —“

„Agt dig!“ sagde Randi.

Da Malene saa sig forskrækket omkring, opdagede hun sin Madmor i Spiskammeret, hvor Døren stod paa Klem.

„Hvad er det nu igjen da?“ spurgte Fru Germeten, hun var saa underlig spag.

Malene skjønte, at hun var kommet i en slem Knibe, og vidste ikke hvad hun skulde svare.

„Hvad er det, som er kommet frem idag?“

spurgte Fru Germeten strengt. „Jeg vil raade dig til at sige Sandheden!“

„Jeg tror, at det alligevel maa være en af de Dagene, som er opskrevet, de som ligger i den fine Vaskevandsstolen,“ sagde Malene paa Graaden.

„Jeg kan da vel aldrig have læst feil?“ sagde Fru Germeten, som for sig selv. „Det er min Mor, som har skrevet op Tycho Brahes Dagene, og hun havde en utydelig Haandskrift. — Men hvad var det, du vilde fortalt, Randi?“

Pigerne troede, at Forhøret vilde ende med, at Fru Germeten fik vide baade at Varmen var sluknet paa Peisen om Natten, og at Malene var gaaet til sine Forældres Plads for at laane Varme, fordi de ikke turde sige det.

„Jeg kan nok skjøne, hvad det var,“ sagde Randi, „siden det ikke kunde gaa an at fortælle det, før Sola var helt over Aasen.“

„Det var altsaa om de Underjordiske du vilde fortælle? Har du seet dem?“ spurgte Fru Germeten.

„Seet dem har jeg ikke,“ sagde Malene.

Fru Germeten vidste selv, at hun havde forbudt Tjenerne at snakke om de Underjordiske, hun vilde være paa Moden ligesaa-vel som Amtmandsfruen og sagde, at det var bare gammel Overtro, at det kunde bo Væsener i Haugene og Fjeldene. Men nu var hun nok kommet paa andre Tanker.

„Jeg giver dig Lov til at fortælle,“ sagde hun til Malene. „Jeg befaler dig at sige, hvad du har mærket til de Underjordiske idag!“

„Det er det, at de har melket Dagros, jeg saa Melkeskvætter i Baasen,“ fortalte Malene.

„Det er fælt ogsaa!“ sagde Randi.

„Saa!“ sagde Fru Germeten. „Det var mærkelig det! Forsøgte du at melke Dagros?“

„Nei, jeg turde ikke røre hende.“

„Gaa ned i Fjøset igjen, og se om du kan faa melket den!“ befalte Fru Germeten. „Du kan bede Ole Gut følge dig og tage med den store Lygten.“

Selv gik hun og hentet Papiret, som Tycho Brahes Dagene var opskrevet paa, for at Kapteinen og Majoren kunde tyde det sammen med hende.

„Det kunde være af Vigtighed at faa det opklaret,“ sagde hun. „Jeg siger det ikke for at forsvare min Datter, men har vi af Vanvare valgt en Tycho Brahes Dag til Bryllupsdag, saa har vi jo en Forklaring paa det, som er hændt.“

„Overtro,“ mente Kapteinen.

„Det skal du ikke bande paa, Germetenfar!“ sagde Majoren. „Det er mange bra Folk, som tror det.“

„Svigermor var ingen Skribentinde,“ sagde Kapteinen, mens de studerte Papiret. „Jeg husker, at min Svoger sagde engang, han havde havt Brev fra hende: „paa Kloa kan jeg se, at Svigermor lever, men hvordan hun lever, det kan jeg ikke se“. Det er ikke sagt som nogen Forkleinelse om hende, for hun var en fortræffelig Husmor.“

„Det var hun,“ bekræftet Fru Germeten. „Jeg naar aldrig til en saadan Høide i Madlavningen. Det har været mit Haab, at Kirstine med Tid og Stunder skulde kommet til at ligne hende, men nu —“ hun stanset grædefærdig og fandt frem Lommetørklædet fra Folderne i Kjolelivet.

„En kunde næsten tro, at hun var for-

byttet af Underjordiske!“ udbrød Kapteinen sint. „Hvis det ikke var bare Overtro og Skrøner alt denslags.“

„Tag ikke saa paa Vei, Svigerforældre!“ sagde Majoren trøstende. „Hun er en egen-sindig Unge, som har faaet for lidet Juling, det er det hele!“

„Vil De tilgive hende, hvis vi finder hende, kjære Svigersøn?“ spurgte Fru Germeten.

„Ja vist vil jeg det, ja!“

„Endnu er ikke alt Haab ude,“ sagde hun og stak Tørklædet ind i Folderne igjen. „Vi faar begynde at lete igjen, naar vi har faaet Rede paa dette med Dagene. Det kan hænde det gaar bedre nu det er lyst.“

Imens gik Ole og Malene til Fjøset.

Ikke før var de kommet indenfor Fjøs-døren, før Ole tog hende om Livet og gav hende et Kys.

Med det samme begyndte det at knise og le borte i Krogen ved Kalvebingen.

De for fra hverandre rent forfærdet og vilde sprunget ud. Det første de tænkte var, at det var Underjordiske, men Malene besindtet sig snart, for den Latteren syntes hun, at hun skulde kjende.

„Er det Jomfru Kirstine?“ spurgte hun, for Kirstine Germeten havde bestandig havt saa godt for at le.

Men da blev det ganske stille.

Saa gik Ole derbort med Lygten og lyste lige paa en mørk Skikkelse, som forsøgte at gjemme sig bag Kalven.

„Jomfrua skulde komme frem!“ sagde Ole. „Dette passer sig ikke for en, som skal staa Brur idag!“

Kirstine begyndte at græde og tigge og bede dem om at tie med at de havde seet hende.

„Hvad kan det nytte da?“ sagde Malene „Engang maa du jo komme frem igjen al- ligevel.“

„Jo, jeg kan være her til Majoren er reist hjem igjen, han kan jo ikke bli gaaende her,“ mente Kirstine.

„Vær sikker Jomfru, han reiser ikke!“ sagde Ole. „Og vi vil komme i Ulykke, hvis vi tier.“

„Alt jeg eier og har skal du og Malene faa, hvis dere vil hjælpe mig,“ lovet Kirstine. „Jeg har en Sølvhalvdaler, som jeg har faaet i Faddergave og et Naalehus af

Sølv, som er en Dame med tykke Sølvskjørter, og Hoved og Liv er Laag, og en fin Strikkering af Sølv har jeg ogsaa og et blomstret Silketørklæde. Alt det skal dere faa.“

„Du ved det Jomfru Kirstine,“ sagde Malene, „at kunde jeg gjøre dig noe godt, saa vilde jeg gjøre det, om jeg aldrig fik noe for det, men dette kan aldrig bli andet end galt for os allesammen.“

„Findes der ikke et Menneske, som vil hjælpe mig?“ sagde Kirstine og græd, saa Malene syntes det var en Ynk at høre paa.

„Det faar gaa som det kan da!“ sagde hun. „Jeg kan nok tie.“

„Tør du, saa tør jeg!“ sagde Ole. „Det faar staa til! Men ikke tror jeg, at vi slipper med at bli jaget af Tjenesten, naar det kommer op, at vi har været med paa dette.“

„Naa skjønner jeg, hvem det var, som gik i Fjæsdøren, da jeg stod oppe ved Leddet, og hvem det er, som har melket Dagros,“ sagde Malene og lo.

„Ja, du kan skjønne, jeg var sulten,“ begyndte Kirstine, men hun fik ikke sagt

mere, for de hørte nogen komme tassende mod Fjøset.

„Der har vi hende!“ sagde Ole. „Da er alt Haab ude, Jomfru! Og bedst er det kanske ogsaa. Jeg vilde ikke forpligte mig til at gjemme en Synaal engang, saa ikke hun fik snuset den op.“

„Skulde det ikke kunne gaa an at komme op under Loftet?“ hvisket Kirstine, men det var for sent, Fjøsdøren var alt gaet op.

„Hvad er det dere staar her og præker bort Tiden om?“ spurgte Fru Germeten strengt. „Jeg havde da troet, at jeg kunde stole lidt paa dig ialfald, Malene.“

Ole og Malene var saa forfjamset begge to, at de ikke vidste, hvad de skulde sige.

„Har dere mistet Maal og Mæle begge to?“ blev hun ved. „Lys mig, Ole, rundt i hele Fjøset. Forstaar du ikke, hvad jeg siger?“

„Jo, jeg forstaar det nok, men —“ sagde Ole nølende.

„Siger du „men“ til din Madmors Befaling!“ udbrød Fru Germeten forfærdet. „Det har jeg dog ikke oplevet før!“

„Jeg vilde bare sige, at Jomfru Kirstine behøver vi ikke at lete efter.“

„Hvad mener du?“ spurgte hun forskrækket.

„Nei, for vi har fundet hende,“ sagde han.

„Lever hun?“ hvisket Fru Germeten, og det var bare saavidt hun fik Ordene frem.

„Hvor er hun?“

„I Kalvebingen.“

Hun tog Lygten og gik derbort, og med Haanden følte hun paa en Skikkelse, som laa sammenkrøben indved Væggen, som om hun vilde kjende efter, om det var levende det som laa der.

„Kom med mig!“ sagde hun saa og tog et fast Tag i Kirstines Arm.

De gik foran, og Ole og Malene efter ud af Fjøset. De saa, at Fru Germeten skjælv som et Æspeløv, mens hun gik og holdt paa Datteren, men alligevel sanset hun paa at sige til Ole, at han skulde blæse ud Lysstumpen i Lygten, idetsamme de kom udenfor.

Kirstine græd og sagde, at hun angret paa, at hun ikke var gaet i Elven istedenfor.

„Vær rolig, saa vi kan komme ubemærket op paa Kammeret,“ sagde Fru Germeten. „For du vil vel helst slippe at møde baade din Far og din Brudgom.“

Da gik hun ganske stille fort op imod Huset, men i et Øieblik vidste alle inde den glædelige Nyhed, at Bruden var fundet igjen.

Kapteinen var frygtelig sint, fordi de ikke havde fundet hende før, og han udspurgte Folkene om hvem det var, som havde undersøgt Fjøset først? Det var ikke godt at faa Greie paa, men begge Kirstines Brødre, som ogsaa havde været der for at lete, de havde ærlig og redelig fortjent Juling, og det lovet han paa, at de skulde faa, saa de skulde huske det.

„Men kjære Mand, det er ikke Tid til overflødige Ting!“ sagde Fru Germeten. „Vi er blit forsinket med alt muligt. Skal ikke Brylluppet paa Ellingsrud bli til en Fabel for det hele Land, saa gjælder det at nytte hvert Minut, som er igjen, inden Gjæsterne begynder at komme. Og maa ikke Presten have Bud ogsaa, om at det blir Bryllup alligevel idag?“

„Saa skal de Knegtene have det tilgode til siden!“ sagde han, for det var ikke første Gang, at hun vilde blande sig i Opdragelsen, og med alleslags listige Paaskud hindre, at deres Børn fik Straf. Men dennegang havde hun Ret, Presten maatte have et Bud og det paa flyvende Flækken — og det kunde nok ikke ordnes paa anden Maade end at de fik laant en Hest hos en af Naboerne, for deres egne skulde snart bruges til Brudefærden.

Hans Petter blev sendt ind til Madam Samuelsen og Jomfru Herlofsen for at bede dem komme og hjælpe til med at pynte Bruden, og han var paalagt at sige, at det var paa høie Tid.

De kom ogsaa begge hæsblæsende og begyndte øieblikkelig. Den største Vanskelighed var med Haaret, for det var aldeles gjennemtrængt af Fjølslugten. Efter Madam Samuelsens Raad stod de allesammen foran Ovnens og ristet det, men hvor meget de ristet, saa hjalp det ikke stort. Tilsidst smurte de Pomade og dygtig med Lugtendevand paa.

Det hindret ogsaa Pyntingen, at Bruden

græd og var saa ulykkelig hele Tiden. Fru Germeten turde ikke slippe hende afsyne mere, skjønt det var utallige Ting hun skulde have varetaget. Hun gav Malene Nøglerne og bad hende gaa efter Kager til Jomfru Kirstine — af alle fem Sorter.

Malene havde aldrig før været betroet Nøglerne, og syntes det var en stor Ære. Hun tænkte med sig selv, at hvor stor Magt Djævelen havde, saa kunde han alligevel ikke faa hende til at smage paa den mindste Kagesmule engang.

Hun maatte hente den ene Skaalen efter den andre med Kager, det var rent utrolig hvor mange Kager Bruden spiste op. Fru Germeten syntes nok, at det stilnet lidt med Graaden, mens hun spiste. Ellers var ikke Germetens Børn stort vant til Kager, de fik en Kage til Deling allesammen naar det var fremmede der, og det var endda en som kunde være lidt for brunstegt eller lidt for lys.

Men tilsidst orket ikke Jomfru Kirstine at spise mere.

Da de kom og satte paa hende Brudekransen, blev det en Graad og Jammer, saa

de hørte det helt nedenunder. Kapteinen og Brudgommen bandte, og Fru Germeten vred sine Hænder og bad pent, at hendes Datter ikke maatte bringe Skam og Vanære over sine Forældre og sin hele Familie!

Det lod til, at Kirstine kom lidt til Fornuft i sidste Øieblik og forsøgte at stanse Graaden.

„Dette er din Hædersdag, maa du huske paa,“ blev Fru Germeten ved, „den største Festdag i dit Liv!“

„Det var det, det skulde været,“ sagde Kirstine higstende, „og saa er det forbi med altsammen.“

„Det er ikke sund Fornuft i hvad du siger, Barn!“ sagde Fru Germeten. „Men lov mig bare den ene Ting, at du hele Tiden tænker paa, at idag er alles Øine rettet paa dig — denne eneste Gang i dit Liv. Og lad ikke Kirstine Germetens Navn blive til et Skræmsel for en Brud herefterdags. Det vil du da vel ikke, Guldet mit?“

„Nei, det vil jeg ikke,“ sagde Kirstine.

„Saa se dig i Speilet!“ Fru Germeten rakte hende et lidet Speil, og Kirstine blev

rent forskrækket, da hun saa, hvor rød og opsvulmet hun var i Ansigtet.

„Jeg kan ikke vise mig for Folk,“ sagde hun.

„Du faar holde paa at vaske dig saa længe det er Tid, og saa skal du faa smeltet Lysetalg at smøre paa efter, saa du ikke fryser dig paa Veien.“

„Saa fæl som jeg vil bli!“ sagde Kirstine.

„Aldeles ikke, min Pige!“ sagde Madam Samuelsen. „Lysetalgen skal vi tørre godt af med et fint Linklæde, inden vi gaar ind i Kirken. Jeg forudsiger dig, at Folk vil sige, at Kirstine Germeten er den skønneste Brud, som har været seet her i Dalen.“

„Kirken vil blive propfuld, det er aldeles sikkert,“ sagde Fru Germeten. „Og det er godt, saa blir det ikke saa koldt der, det er utrolig, hvad det varmer. Turde vi nu bare haabe, at det kan holdes skjult, hvad der er hændt, saa kunde vi alligevel slippe fra denne Dag uden Skam og Folkesnak.“

„Jeg er ræd for, at det er altfor mange, som ved det,“ mente Jomfru Herlofsen bekymret.

„Den Skam behøver vi ikke at tage altfor tungt, kjære Veninde!“ sagde Madam Samuelsen. „Det er ikke saa rent uhørt heller. Fortælles det ikke om selve Amtmandinden, at hun rømte tilskovs Bryllupsdagen, da hun blev tvunget til at gifte sig med den gamle Amtmand, som gjerne kunde været hendes Bedstefader? Hendes Søstre fandt hende igjen og fik hende med sig tidsnok til Vielsen. Men derfor sætter sandelig Amtmandinden Næsen lige høit nu! Aa, jeg kunde fortælle mange Historier om unge Brude!“

„Du har altid et Trøstens Ord, kjære Veninde!“ sagde Fru Germeten og trykket hendes Haand.

„Men nu maa vi sandelig skynde os at faa paa os selv Kisteklæderne!“ sagde Jomfru Herlofsen.

Den første Slæde svinget netop ind paa Gaardspladsen, da de var færdige.

Jomfru Herlofsen og Malene og Siri gik om og bød Gjæsterne rygende Bouillon i de store Kopper med Laag paa.

Fru Germeten saa til sin store Lettelse, at alt gik bra. Bouillonon var som den

skulde være, og Gjæsterne var oprømte. Det kunde ikke mærkes paa nogen Ting, at det nylig havde været et svare Opstyr i Bryllupshuset.

Nyheden om, at det blev fortalt inde i Hovedstaden, at Kongen af England skulde være død, blev straks meddelt alle Gjæsterne.

Men saa kom Procuratoren og kunde berette ganske det modsatte: det var ikke sandt, at Kongen af England var død. Han vidste det fra bedste Kilde, for han havde netop havt Brev fra en Skipper, som nylig var kommet fra London.

Da Brudefærden skulde drage til Kirken, stod alle Tjernerne og den lille Inger Marie ude og saa paa.

Bruden havde Fru Germetens store Forværkskaabe paa, som var saa sid til hende, at den slæbte, og Hodet var indtullet i et stort grønt- og sortrudet Tørklæde. Hun saa liden og barnslig ud i al Indpakningen, og forgrædt og røddøiet var hun, men ellers ganske rolig.

Kapteinen og Brudgommen havde Ulveskindspelser udenpaa Uniformerne.

Majorens lange sorte Skjæg blev ganske rimet, mens de holdt paa at ordne sig til Reisen.

„Olefar du! kom hid!“ raabte han med et og vinket til Ole Gaardsgut, som kom springende. „Der har du de 12 Skillingerne, som jeg udlovet for det, du ved nok!“

Ole tog ham i Haanden og takket.

Saa drog hele Rækken af Slæder afsted. Begge Kirstines Brødre var med og Madam Samuelsen — det var godt at have hende ved Haanden, for de maatte nok stille paa Brudedragten efter den lange Kjøreturen. Men Jomfru Herlofsen var hjemme for at have Opsyn med Huset.

Madam Samuelsen havde spaaet rigtig: alle som var i Kirken sagde som med en Mund, at en nydeligere Brud havde ikke været seet der før. Og hun græd ikke mere end passe.

Hjemme i Bryllupshuset strævet de svært med at tage igjen alt, som var forsømt og det gik bra, de havde ikke Skam af nogen-ting, det syntes Fru Germeten selv, som var saa nøie paa det.

Det var rigtig et muntert Bryllup med

mange Taler og Sange, og siden begynde Mændene at snakke om Politik, mens Jomfru Frandsen underholdt Kvinderne. Hun havde havt i Paalæg at se godt efter, hvad der brugtes inde i Byen, og hun var netop den rette til det, for der fandtes ikke hendes Mage til at kunne bruge sine Øine.

Og Madam Samuelsen, som vidste saa meget fra andre Lande fra sin Velmagtstid, hun kunde fortælle noget, som de syntes var underligt: i England brugte Damerne lange Nat-Chemiser.

„Hvad er det for noe?“ spurgte Mor Kvanberg Bruden.

„Det er vist Natkapper,“ sagde Fru Kirstine.

Fru Germeten ristet paa Hovedet, og Madam Samuelsen sendte hende et mildt bebreidende Blik og sagde med dæmpet Stemme: „Det er Tistiller for at tale rent ud!“

At Brylluppet paa Ellingsrud havde været et af de hyggeligste og muntreste Bryllupper, som de havde havt paa lange Tider, var alle enige om.

Kirstine var kjæk lige til de skulde reise. For Majoren havde foreslaet, at de skulde

reise hjem til Helleset allerede Bryllupsaften, og Fru Germeten havde bare ganske svagt gjort Indvendinger. Det saa nok svært fattigsligt ud, at Brudeparret reiste samme Dag, men man fik hæve sig over det, hun kunde ikke nægte, at det var det bedste i dette Tilfælde.

„Af mange Grunde,“ sagde hun til Kapteinen.

Majoren vilde, at de skulde drage afgaarde i betids, og mange af Gjæsterne slog Følge med Brudeparret.

Bruden var strid paa, at hun vilde sige Farvel til alle, som var paa Ellingsrud, baade Mennesker og Dyr, og hun græd mere og mere for hver en, som hun sagde Farvel til.

Til sidst var det bare Bandhunden og Fjøs-katten igjen.

Bandhunden var det let at finde, og Fru Kirstine slog Armene om Halsen paa den og sagde: „Lev saa inderlig vel, Trofast!“

Men Fjøskatten kunde de ikke finde. Majoren var utaalmodig og mente, at det maatte være Maade paa Barnagtighed ogsaa, men han tillod alligevel, at Malene blev sendt bort i Laaven for at lete efter den.

Det drog kanske lidt ud, inden hun fandt den, og da hun kom springende med Katten paa Armen saa hun, at det ikke var Majorens Slæde, som holdt udenfor. De nygifte var alt gennem Grinden oppe paa Landeveien.

Da slap Malene Katten og sprang afsted ned i Laaven og gjemte sig, for hun syntes, det var umulig at dy sig for at græde, og hun skjønte, at det ikke passet sig for hende, som var bare en Husmandsdatter, at sørge naar Kirstine reiste hjemmefra, Kirstine som var Kapteinsdatter og gift med en Major.

Malene havde hørt af sin Mor, at det skulde være saa bra til at stanse Graaden at klype sig i Nakken, og hun gjorde det op igjen og op igjen og vovet sig ikke til at gaa ind igjen i Kjøkkenet, før hun hørte, at selve Fru Germeten var ude og raabte paa hende.

Jomfru Herlofsen skrev i Dagbogen:

Brylluppet til Jomfru Kirstine var meget hyggeligt, det var en uskyldig Munterhed, som hersket der. Denne Dag, som begyndte med saa stor Angst og Bekymring, endte

saaledes i Glæde. Til en liden Erindring om denne Høitidsdag gav jeg hende en Flaske med Eau-de-Cologne, som skal staa paa Komoden under Speilet, ringe var dette, men desto inderligere er mit Ønske i denne Stund for denne kjære. Jeg har det Haab, at Majoren i hende har fundet en god, taalmodig Kone.

Saa var da Kirstine borte, og et stort Savn var det efter hende. Det var ikke nogen hyggelig Tid paa Ellingsrud, skjønt det var midt i Julen. Kaptein Germetens Humør var det rent daarlig med. Han gik og tænkte paa alle Udgifterne til Brylluppet og ærgret sig.

„Havde ikke Kirstine lige godt været Major Jørgens's ægteviede Hustru, om ikke vi havde braset og brygget og bagt, saa vi maa svide for det i lange Tider?“ sagde han. „At vi maa suge paa Labben baade Aar og Dag er ikke det værste, nei det er Laanet hos din Svoger, som jeg tænker paa Nat og Dag. Han trænger høilig Pengene selv i disse Tider, og jeg havde lovet ham en Afbetaling iaar, men ikke skjønner jeg, hvor jeg skal

faa nogen Dalere fra. Jeg tror, dette blir en Pind til min Ligkiste!“

„Men kjære Mand, du tænker ikke paa, at mindst en af vore Døtre nu er godt forsørget for Levetiden!“ sagde Fru Germeten.

„Ja om galt skulde være, saa er de forsørget alle tre ved dette Giftermaal. Majoren er baade en holden Mand og en snil Mand, han vil sikkerlig aabne sit Hus for sin Kones Søstre, om det behøves.“

„Jeg siger ikke andet end at det er godt og betryggende at tænke paa,“ sagde han, „men Omkostningerne ved Brylluppet er en ganske anden Sag, Kone, og gjør dem aldrig et Gran mere forsørget. Dere Fruentimmer tror, at en Kapteins stakkars 276 Rigsdaler om Aaret er en Guldgrube, det er Sagen. For dere kan ikke regne. Det er ubegribeligt, at Naturen, som ellers har indrettet alt saa viselig, har bestemt, at Fruentimmer ikke skal kunne regne. Jeg er vis paa, at om du saa det opskrevet baade ti og tyve Gange, hvad jeg betaler ud om Aaret, saa vilde du ikke kunne regne ud, hvad det blir igjen.“

„Nei, det vilde jeg ganske sikkert ikke!“

sagde hun. „Det er ikke mit Fag at studere Tal og regne, og jeg tænker ogsaa, at du vilde betakket dig for at have en saa ukvindelig Kone.“

„Det kunde ogsaa havt sine Fordele, om Fruentimmer forstod sig lidt paa at regne,“ sagde Kapteinen. „Men jeg synes ialfald, at du maa forstaa, at det er mange Udgifterposter jeg har at trækkes med foruden Skatter og Afgifter. Ti Daler til Ole, den Slubberten, og to til hver af Pigerne, det er strax 16 Daler paa et Bret, som skal ud hvert evige Aar. Og saa Udbetalingerne til Husmændene da! Sex Skilling til Husmændene og fire Skilling til Husmandskonerne for hver eneste Gang, de er tilsagt. Det trækker, skulde jeg tro. Tjernerne har tilgode paa Lønningen allesammen, og hvergang det kommer en Kramkar ranglende tilgaards, saa beder de om at faa Penge. Jeg kan ikke greie alle Udgifterne. — Jeg er begyndt at tænke paa, om vi skulde lade smelte den gamle Punschebollen efter din Farfar, det blev ikke saa faa Lod Sølv.“

„Jeg synes nok, at du burde betænke dig lidt paa det, kjære Mand!“ sagde Fru Ger-

meten. „Det er jo Sølvøiet, en har at tage til, naar Nøden staar for Døren. Og Krig og Hungersnød kan det jo bli naarsomhelst.“

„Vi kan jo tænke paa det ialfald,“ mente han. „Før eller senere blir vi alligevel nødt til at gjøre det. Imidlertid faar vi se til at indskrænke os, saa godt vi kan. Vi faar spise Vasvælling vi ogsaa til Frokost, ligesom Folkene, og Tobak faar jeg holde op med.“

Men skjønt Kapteinen syntes, at det havde været altfor overdaadigt i Brylluppet, saa fik han høre, at det havde været de af Gjæsterne, som havde syntes, at Vinen var daarlig.

„Jeg saa ikke andet end at den smat ned, jeg!“ sagde han.

Hvem det var, som havde sagt det, fik han ikke vide. Det var Jomfru Frandsen, som havde fortalt det paa Ellingsrud, men hun vilde ikke sige, hvor hun havde det fra, for hun vilde ikke gaa omkring og sætte ondt mellem Venner, sagde hun.

Malene fik ikke vide, hvad det var for en, hun havde mødt paa Landeveien om Morgen, da hun var ude for at laane Varme.

Ikke var der begaaet nogen Ugjerning rigtig i Nærheden heller, som de fik høre om. En Postfører var røvet og slaet ihjel ved Eidsvold, men det var jo langt borte. Og en Kramkar forsvandt mellem Jul og Nytaar, han havde været inde paa en Gaard i Bygden med Varerne sine, og siden havde ingen seet mere til ham. Det blev jo ingen Undersøgelser heller om den Tingen, men Mistanken holdt sig bestandig ved den Gaarden, hvor han sidst havde været inde, og det var mange, som mente, at de kjendte igjen Kramkarens Tørklæder paa Gaardmandskonen selv. Mistanken blev endda stærkere ved det, at det begyndte at spøge der ogsaa fra den Tiden han forsvandt.

Ballet paa Kvanberg var spurgt lange Veie.

Malene havde hørt fortælle om Kvanberg al sin Tid. Der havde Farmor tjent i sin Ungdom, og siden var Faster Rønnaug kommet did. Det var nok ikke saa gildt der i Farmors Tid, som det blev siden, og stridt var det at tjene der. Kl. 4 efter Landsens Tid maatte de staa op. Havde de ligget lidt for længe om Morgenens, saa sprang en af Pigerne ud af Sengen og begyndte at træde Rokken slig som hun var, for at Konen skulde høre Rokken gaa, mens de andre klædte paa sig. Konen laa nok og sov, mens Pigerne spandt, men bare Rokkeduren stanset, saa vaagnet hun og sprat ud af Sengen. Farmor var Budeie og maatte være i Fjøset Kl. 5, men hun maatte have spundet den Timen først. De maatte spinde hver

Stund, de havde. Naar de havde været ude og vasket, og de var isete lige tilknæs, maatte de tage et Vedtræ og skrape Isen af Klæderne og sætte sig til at spinde med det samme.

Om Kvelden gik 7 Rokker paa en Gang, Konen og Døtrene og Tjenestepigerne spandt, mens Karene sad i den ene Halvdel af Peisen og lavet Sopolimer — i den andre Halvdelen maatte der være Plads til Grødgryden og Kokkejenten. Der var ikke andet Lys end Peisvarmen.

Det var Hør og Uld, de spandt. De vævet Skaut ogsaa af Hør — de var stive og stride at have paa Hovedet, men varme og stærke var de. Naar de havde et Skaut af andet Tøi paa sig, syntes de, at de var svært fine. Skræppekarene gik jo omkring og solgte alleslags fine Tørklæder.

Ikke var det stor Friheden heller dengangen. Da Farmor havde tjent paa Kvanberg i tre Aar, sagde Konen til hende, at hun kunde faa vælge, om hun vilde gaa hjem, eller om hun vilde sy for sig selv tredie Juledag.

Engang Konen skulde bort, havde hun

givet Pigerne Uld og sagt: „Dek kan være fri, naar dek har spundet op dette.“ Men hun maatte vel have sagt det for Spøg, for det var saa mye Uld, at Pigerne maatte sidde og spinde hele Natten, de turde ikke slutte, før det var spundet op.

Men Farmor havde ikke sagt, at hun syntes, hun havde det ondt paa Kvanberg — det var vel ikke anderledes at tjene da.

Da hendes ældste Datter var blevet saa stor, at hun skulde ud at tjene, kom hun ogsaa til Kvanberg.

Større og større var Velstanden blevet der, men Tjenerne havde ikke stort godt af Rigdommen. De fik Vasvælling om Morgen og to Gange om Ugen Sild til. Kaffe var det jo ikke da. Kaldgraut og tyk Melk — Kjeldermelk — fik Folkene med sig ud, naar de var paa Arbeide ude. Kjød og Flesk og Suppe fik de nok til Middag, men de havde ikke Raad til at bruge Kjød, før det var blevet gammelt — da var det drøiere. Det kunde være ganske gult og som et Vedtræ at bide i.

Til Jul blev der lavet op alleslags fine Pølser og fine Kjødboller med baade Smør

og Fløde. De lavet op mere, end de rak at spise, men Tjenerne fik ikke noget af det — det var saa Skikken. Det blev kastet paa Dyngen, naar det var udskjæmt.

Naar Malene havde hørt Faster Rønnaug fortælle om Rigdommen paa Kvanberg, havde hun syntes, at det var rent som et Eventyr, saadan Overflod paa Mad og Klæder og Sølv var det der. Paa Staburet hang Skinker, som var baade 60 og 70 Aar gamle og ganske grønne af Mug. Og af Sølv havde de alt, som de kunde finde paa at bruge Sølv til. Knapper i Trøier og Liv og Lodderne til Vægtskaalen var af Sølv.

Naar det skulde være Bal paa Kvanberg, gjorde de Vei over Isen og satte Grantræer og Lygter langs Veien, og saa kom alt Storfolket reisende fra alle Kanter. Ikke bare fra Bygden, men fra Nabobygderne kom alle Embedsmænd og alle de rige Bønder. Og fra Husmandspladsene gik de ud for at se paa de kjørende, helt øverst oppe i Aasen kunde de se Veien paa Isen, og naar det var mørkt, stod Lygterne som smaa lyse Prikker bortover.

50 Gjæstesenge var sat istand, og det kunde

ligge mange i en Seng. Det var et gammelt Ord, at det skulde være syv Jomfruer i en Seng, naar det var Bal. Det blev mange paa hvert Værelse, og det var ikke just saa hyggeligt, syntes de — saa gik de feil, en gik hid, og en gik did.

I den fornemste Gjæstesengen var der Silketæppe; der laa tre Prester.

Da Husbondsfolket paa Ellingsrud skulde reise afsted til Kvanberg, sagde Fru Germeten til Malene: „Jeg har været vel fornøiet med dig i det Aaret, du har været her, derfor skal du faa den Fornøielsen at staa bagpaa med os, naar vi kjører til Kvanberg.“

Germetens og Madam Samuelsen, som havde med Strikketøiet med Guldstrikkpinderne, og Jomfru Herlofsen kjørte i Sluffe med to Heste for. Kapteinen havde Ulveskindspels og Damerne Forværkskaaber og vatterede Luer paa Hovedet, som de havde knyttet Tørklæder over, saa det var ikke stort mere end Øinene, som vistes. Og to skindforede Fodposer havde de. Malene, som stod bagpaa, havde faaet laane et Tørklæde af Kokkepigen, som hun havde knyt-

tet udenpaa sit eget, og paa Hovedet havde hun Strieskautet, som hun trak saa godt fremover, som hun kunde.

Kaptein Germeten var saa stor og bred i Ulveskindspelsen, og han tog godt af for Snoen, derfor sad Malene med Hovedet bøiet bag hans Ryg.

I alle Bakkerne gik baade Kapteinen og Malene af, og det hjalp jo lidt, saa hun ikke blev aldeles stivfrossen. Det var bitterlig koldt, hun maatte alt i et kjende paa Næsen, om den skulde være frosset. Egentlig havde det nok været bedre at sidde hjemme paa Ellingsrud ved Peisvarmen og faaet sig lidt varm Vælling, men hun vilde ikke undværet den Kjøreturen alligevel, for det var baade en Ære og en Fornøielse.

Og paa Veien mødte de al Storfanten i Bygden, nogen af dem havde hun seet i Kirken og nogen af dem havde hendes Mor fortalt om.

De mødte Prokurator Hall og hans Kone. Han havde været Enkemand med mange voxne Sønner og Døtre, da han blev gift med Husjomfruen sin. Hendes første Kjæreste var død, og saa var hun kommet til

Prokuratoren som Husjomfru, og blev snart efter gift med den gamle Enkemand. Engang hun blev farlig syg og trodde hun skulde dø havde hun bekjendt, at da hendes første Kjæreste var død, var hun gaaet op paa Loftet og havde stukket Hovedet ud af Loftsluggen, og da havde hun bebreidet Vorherre, at han havde ladet det ske. Hun var ræd for, at det var en stor Synd, hun havde begaaet den Gangen.

Hendes største Fornøielse var at holde Selskab og traktere. Hun kunde sige: „Hal-len min er saa daarlig om Dagen, jeg faar vist holde et Selskab for'n.“

Engang havde hun drømt, at Prokurato-rens første Kone kom og sagde til hende: „Jeg er saa sulten.“

Da satte hun Mad op paa Loftet til den døde Kone, og fortalte det siden til sin Mand. Han blev ærgerlig og spurgte, om hun trodde, at de døde kunde spise?

Nei, hun trodde ikke det heller, men Drøm-men havde været saa livagtig, saa hun syn-tes hun maatte gjøre det for Sikkerheds Skyld alligevel.

Og Malene fik se Provsten og Provstinden,

som kom kjørende nordfra Dalen, og sammen med dem kjørte Jomfru Tina Wang. Malene havde hørt fortælle om dem alle. Provsten var saa munter og glad bestandig, glad i Selskaber og god Mad og Kortspil og Sang og Musik. Hans Mage til at synge Viser ved et Selskabsbord fandtes ikke. Men alligevel var hans Ægteskab ikke lykkeligt. Provstinden var bestandig trist og tungsindig, og engang sagde hun, at hun vilde drukne sig i Elven.

Da tog Provsten sin Fele og gik foran hende ned til Elven, mens han spille og sang:

„Min Kone vil gjøre af med sig,
gjøre af med sig!
Min Kone vil gjøre af med sig,
gjøre af med sig!“

Men det blev ingen Drukning af. Saa gik Provsten foran hende tilbage igjen til Huset og sang:

„Min Kone har besindet sig,
besindet sig!
Min Kone har besindet sig,
besindet sig!“

Og det var han, som havde sagt til Biskopen engang det var Bispevisitas, og Biskopen havde beundret Provstens vakre Hest, at det kunde stikke ham at forære Biskopen Hesten.

Ved Afreisen mindet Biskopen om den vakre brune Hest, som Provsten havde tænkt at forære ham.

Men Provsten sagde bare: „Det har ikke stukket mig!“

Og sammen med Provstens kom Jomfru Tina Wang, som engang var kommet saa langt som til Alteret med sin Brudgom. Presten, som skulde vie dem, var hendes Broder og han roste Bruden, saa det ikke var med nogen Maade.

Da sagde Brudgommen: „Er hun for god til mig, saa kan det være!“

Og saa gik han sin Vei fra hele Brylluppet.

Og der mødte de Landhandleren og hans Kone, som var Datter af den forrige Amtmanden. Da hun skulde gifte sig med Landhandleren, mente Folk, at det ikke var et Giftermaal efter hendes Stand og Stilling,

men hun havde svaret: „Jeg vil heller være en mæt Madam end en sulten Frue.“

Men hun glemte nok aldrig, at hun var Datter af Amtmanden.

Der kom de kjørende alle de rige Kakserne fra de store Bondegaardene, deres Slæder og Sæletøi var rose malt, det saa vakkert ud, naar de kom kjørende frem mod Skinnet af en Lygte.

Netop som Ellingsrudsluffen kjørte ind af Grinden til Kvanberg, saa de Stasslæden fra Stor-Aasen, det lyste rødt og blaat og gult og grønt fra Slæde og Skjæker og Sæletøi.

I Slæden sad Stor-Aasen selv med sin Kone og Søster, hun som egentlig var gift over paa Berg. For Giftermaalet havde da været rigtigt nok med tre Dages Gjæstebud med baade Prest og Klokker og hele Grænden. Men da Bruden skulde ro over til sit nye Hjem, tog hun med sig Niste, og da hun kom frem, gik hun ind i et Værelse, som havde Vindu nordover mod Stor-Aasen, og der blev hun til Nisten var opspist. Madsen i Huset vilde hun ikke smage; da det var slut med Nisten, lod hun sig ro hjem igjen til Stor-Aasen.

Naar det var Gjæstebud, maatte Vertsfolket sørge for, at ingen fra Stor-Aasen og Berg kom til at sidde nær hverandre.

De to Koner fra Stor-Aasen havde Silkekjoler, som næsten kunde staa af sig selv, saa tykt Silketøi var det, og paa Hovedet havde de broderede Strimmelluer.

Malene saa ikke Gjæsterne i al deres Stas, men hun vidste det. Hun saa dem bare, mens de gik fra Slæden og op af de Par Trinene til Gangen, det var som en stor Bylt af Kaaber og Tørklæder, som vandret ind i Gangen, Bylt efter Bylt, og hun kunde høre det knage i Silkekjolerne.

Saa stivfrossen som Malene var efter den lange Kjøreturen, saa vilde hun alligevel ikke undværet den for mye godt, det var jo ligesom hun havde været med blandt Storfanten hun ogsaa.

Skolelæreren og en Rosemaler, som skulde være paa Kvanberg en Stund og male op Ølboller, og to Spillemænd med Feler kom gaaende sammen.

Han var en mærkelig Mand, Skolelæreren. Folk i Bygden vidste ikke rigtig, hvad de skulde tro om ham. De mente nok, at han

kunde blevet til noget stort, om han havde faaet studere, men han sagde ogsaa adskil- ligt, som de syntes maatte være Galmands Snak. Alle de Opfindelserne, som han gik og spekulerede paa, kunde være rent uvet- tige. Han havde sagt, at havde han havt Penge, saa skulde han faaet istand noget, saa de gjerne kunde staa her hjemme i Byg- den og snakke med Folk nede i Konstantinopel.

Skolelæreren var den eneste, som aldrig glemte, at Malene var Datterdatter af Gamle- presten. Mens hun stod ude ved Ellingsrud- slæden og gned sig med Sne paa Kindet, for hun havde faaet en liden hvid Flæk alligevel, saa kom han bort til hende og tog hende i Haanden.

„Goddag og Tak for sidst, Malene Ellings- rudpladsen!“ sagde han. „Du minder mig om de gode Stunder, jeg har havt hos din salig Morfar. Han var en klog og lærd Mand, saadan Prest faar vi aldrig igjen her i Bygden! Det maa være et godt Hoved paa dig, som er hans Barnebarn.“

Det sagde han bestandig, at der maatte være godt Hoved paa hende, og hun trodde nok, at det var sandt ogsaa, men det kunde jo være det samme, det kunde snart være

godt nok Hoved til det, hun havde at gjøre, mente hun.

Major Jørgens og Fru Kirstine fik hun da se ogsaa. Malene vilde saa gjerne hilst paa hende, men hun syntes ikke det passet sig, nu som Kirstine var Majorfrue.

Malene fik snakke med Faster Rønnaug, som havde det svært travelt, men alligevel fik hun skaffet Malene Kjorefølge med en Tilbageskyds, saa hun fik kjøre baade over Isen og et godt Stykke til.

Gjæsterne skulde have Bouillon med det samme de kom. Malene kunde ikke andet end tænke paa den Bouillon, mens hun kjørte tilbage. Rygende varm Bouillon med Boller i, det var noget andet end Grød af raabjerga Mel med Kjeldermelk til.

Fru Germeten havde lovet sine Børn, at de skulde faa noget godt til Aftens. De havde studeret paa, hvad det kunde være, og det var ikke frit for, at de blev lidt skuffet, da Kokkepigen kom ind med et Fad med kogt Melk og knust Fladbrød til. De sad allesammen med hver sin Tinske rundt Melkefadet, Barnepigen med den mindste paa Fanget, da Malene kom.

Alle, baade Tjenerne og Børnene, vilde have hende til at fortælle, og mens Rokkene gik, fortalte hun om alt hun havde seet og hørt.

Men det var bare Begyndelsen, Malene kjendte til da, siden kunde hun fortælle mere om Ballet paa Kvanberg.

Fru Kirstine havde en gulagtig Silkekjole paa, som var tyk som Skind og med en vakker Guldglans. Den var lidt for stor til hende — den var nok efter Majorens første Kone, og han vilde ikke, at hun skulde klippe væk noget af saa kostbart Tøi. Øredobberne og Spænden af Dukatguld, som Jomfru Frandsen havde kjøbt til hende i Byen, og mange Ringe havde hun paa.

Alle syntes, at Fru Kirstine Jørgens var det vakreste, en kunde se for sine Øine.

„Jamen fik du en rigtig sprængvakker Kone dennegangen lel, Major Jørgens!“ sagde Mor Kvanberg.

„Ja, hun er pen nok, naar hun bare kunde være lidt mere sat og fornuftig saa!“ sagde han.

„Naa, du kan da ikke forlange, at en Kone skal være baade ung og sat paa en Gang,“ mente Mor Kvanberg. „Men hun bliver ældre med Tiden, ser du!“

„Ja, jeg faar haabe paa det!“ sagde han.
 Fru Kirstine gik hen til sine Forældre og hilste paa dem, og kysset dem begge paa Haanden.

„Det glæder mig at se dig i saadan Velstand, min kjære Datter!“ sagde Fru Germeten. „Din Mand har nok mange Kostbarheder paa Kistebunden!“

„Forældre kan ikke have større Glæde end at se, at Børnene har sit gode runde-lige Udkomme,“ sagde Kapteinen.

Kirstine slog Øinene ned og sagde: „Jeg vilde bede mine kjære Forældre, om jeg kunde faa Lov at komme hjem igjen.“

„Naar du har din Mands Tilladelse,“ sagde Kaptein Germeten strengt, „saa skal du være velkommen til dine Forældres Hus naarsomhelst!“

Kirstine svarte ikke noget paa det, og gjentog ikke heller siden sin Bøn om at faa komme hjem.

„Du har da rigtig faaet det som Blommen i et Æg, min kjære unge Veninde!“ sagde Jomfru Herlofsen til hende. „Nu tænker jeg, du skjønner, at dine Forældre bare havde dit eget Bedste for Øie?“

„Enten du tror mig eller ikke, Jomfru Herlofsen,“ sagde Fru Kirstine, „saa siger jeg det, at jeg saa inderlig gjerne skulde bytte med Eli Lægdepige, som gaar gaardimellem og ligger i Fjøset hos Kuene om Natta!“

„Det er næsten syndig at snakke saa!“ sagde Jomfru Herlofsen forskrækket. „Det er sandelig ikke værdt at udfordre Skjæbningen. Ingen kan vide, hvad der kan hænde.“

„Jeg gruet nok for at faa Majoren og komme til Helleset, skulde jeg tro!“ sagde Fru Kirstine og kjæmpet med Graaden, „men det er alligevel værre end jeg kunde tænkt. Og tror du det, at Husholdersken gaar og spøger der da? Jeg er saa livende ræd ofte, at jeg ved ikke min arme Raad!“

„Bare Overtro!“ sagde Jomfru Herlofsen belærende. „Alle oplyste Mennesker i Byen tror nutildags, at der ikke findes hverken Spøgelser eller Vardøger. Det maa du da have hørt saa mangen god Gang baade af dine Forældre og af mig.“

„Ja, hørt det har jeg, men troet det, har jeg ikke,“ sagde Fru Kirstine. „Men idag vil jeg ikke tænke mere hverken paa Helle-

set eller Majoren eller noget andet leit. I tre hele Dage tilende vil jeg more mig, jeg ogsaa!“

Og ingen kunde se andet, end at hun moret sig og danset ivrigere end nogen anden. Det var nyt for hende at være i Gjæstebud, og hun syntes, det var saa rent stortartet altsammen.

Det begyndte med, at de fik Kaffe paa Sengen om Morgen. To Piger gik omkring til Gjæsterne, den ene bar Kaffekjedlen, og den anden Sukker og Fløde og Kager, ikke mindre end syv Sorter Kager var der, og de maatte tage en af hver Sort. Til Middag var der mange forskellige Sorter Steg, saa var der Kaffe med mange gode Kager til. Siden var det Skjænk, Syltetøier og Kager. Mor Kvanberg pleiet at skvætte Kirsebærsyltetøi i Ansigtet paa Gjæsterne — hun skulde vise, at hun ikke „vørde“ Syltetøiet. The og Kager var der ogsaa inden Aftensmaden.

Overflod var der bestandig paa Kvanberg.

Mod Aften var alle paa en Kant, alle undtagen Presterne, de drak sig ikke fulde. Gulvet var vaadt af Punsch.

De rigse Kaxene sad med Benene paa Bor-

det og snakket med knyttede Næver, et Par af dem blev siddende igjen i Sofaen og ture til Morgen.

Ungdommen danset, saa længe de orket, saa hvilte de lidt og begyndte at danse igjen, baade om Formiddagen og om Aftenen. De andre spillede Kort, og Presterne var ogsaa med at spille Kort.

Den tredie Dag begyndte Gjæsterne lidt efter lidt at drage hjem.

Fru Kirstine kom hen til Jomfru Herlofsen.

„Nu er dette forbi ogsaa!“ sagde hun.

„Ja, saa begynder Havrelefsa og Strieskjorta igjen!“ sagde Jomfru Herlofsen.

Kirstine sukket tungt og lagde Haanden paa Jomfru Herlofsens Skulder.

„Det gjør mig hjertelig ondt at høre dig sukke saa tungt, min kjære unge Veninde!“ sagde Jomfru Herlofsen.

„Ja, du skulde bare vide —“ sagde Fru Kirstine og sukket igjen.

„Hvor ulykkelig du er,“ fuldførte Jomfru Herlofsen.

„Nei, hvor mæt jeg er!“ sagde Kirstine og lo. „Og ulykkelig er jeg da ogsaa, men det har jeg ikke tænkt paa, mens jeg

har været her. Men nu er dette ogsaa forbi.“

Da Kaptein Germetens Sluffe holdt for Døren, begyndte hun at græde bitterlig og sagde: „Der er Ellingsrudsluffen, og jeg skal ikke faa være med i den!“

„Du har da en mere velstandsmæssig Sluffe selv da, Barn,“ sagde Kapteinen.

„Ja, jeg maa sige det igjen, at jeg er lykkelig over at se dig saa vel anbragt, Guldet mit!“ hvisket Fru Germeten ved Afskeden.

Major Jørgens havde med sine egne Øine seet sin Kone staa ude og sige Farvel til sine Forældre, da de kjørte afsted, og da hun skulde gaa ind igjen, blev hun staaende længe paa Granbaret og tørre Sneen af Benene, mens han gik ind.

Siden havde han ikke seet hende, og ingen anden havde seet hende heller.

„Jeg vilde ikke, dette skulde hændt i mit Hus for mye godt,“ kom Mor Kvanberg ud i Kjøkkenet og sagde, „Major Jørgens er sint som en Tyrk og bander og dominerer. Fire Skilling udlover jeg for min Part til den, som kan finde Fru Kirstine, og jeg

tænker, at han ogsaa giver nogen Skilling, hvis han kan faa Kona velbeholden med sig hjem.“

Men al Leting var forgjæves, og Majoren maatte tilsidst reise hjem alene. Han trodde slet ikke, at hun havde gjort sig noget, sagde han, da han skulde kjøre afsted, Fru Kirstine var ikke andet end en uskikkelig Unge, som de maatte være saa snille at sende hjem igjen, saa snart de fandt hende.

Det lovet Mor Kvanberg.

Det viste sig næste Morgen, at det var ikke rigtig alle, som havde kunnet komme sig afgaarde. I Stalden fandt de Tømmerhandleren fra Byen, han sov som en Sten. Og opunder Mønen tvers over en af Loftsbjælkerne red Sagføreren, mens han galte som en Hane. Ude i Haven spaserte en theologisk Kandidat rundt og rundt i en Vei, som han selv havde traaket i Sneen, mens han uafsladelig sagde: „Ak, at Mennesket kan falde saa dybt! At Mennesket kan falde saa dybt!“

Fru Kirstine fandt de ogsaa i god Behold. Det var Rønnaug, som fik se hende nede i en Fjærtønde, som stod paa Staburet. Der

sad hun i sin fine Selskabskjole, tilsølet med Fjær og Dun, saa det var en Ynk.

Da hun hørte, at Majoren var reist hjem til Helleset, fulgte hun med Rønnaug ind.

Mor Kvanberg lo saa, da hun fik se, hvorledes Fru Kirstine saa ud, at hun kunde ikke mindes den Dag, hun havde faaet sig en saa god Latter, sagde hun.

„Slig er det at være ung og uvettig, da skjønner en ikke sit eget Bedste,“ sagde hun.

Hun havde jo lovet Majoren at sende hans Kone tilbage til Helleset, men Kirstine tigget og bad saa pent om at slippe.

„Det kan gjerne være Dødsstraf for det, jeg har gjort,“ sagde hun.

„Jeg kjender ikke Loven,“ sagde Mor Kvanberg. „Det kan nok hænde, at der er Straf for at rømme fra Mand og Hjem, om han vil melde det for Øvrigheden, men jeg synes ikke, jeg kan tro, det er Dødsstraf heller. Jeg har bare kjendt en Kone, som blev dømt, fordi hun havde rømt afsted med en anden Mand.“

„Hvordan gik det hende?“ spurgte Kirstine forfærdet.

„Hun blev dømt til at puttes i en Sæk

og druknes i Mjøsen," sagde Mor Kvanberg, „men Manden hendes bad for hende, og saa blev hun benaadet — af Kongen maatte det vel være.“

„Ja, jeg kunde næsten tænke, at det var Dødsstraf!“ higstet Kirstine.

„Men det var jo med en anden en, og der er jo adskillig Forskjel der da, Ven min,“ trøstet Mor Kvanberg.

„Men saa er der den fine Silkekjolen, som er udskjæmt ogsaa,“ sagde Kirstine.

Mor Kvanberg syntes, at det bedste var at lade Rønnaug kjøre til Ellingsrud og fortælle hvad der var hændt og saa spørge Kaptein Germeten, hvad de skulde gjøre med Major Jørgens's Kone. Og Kirstine selv sendte de bønligste Hilsener med og bad om at faa komme hjem, hun skulde gjerne være Barnepige eller Budeie, eller hun kunde gjerne sidde og spinde hele Dagen, naar hun bare fik komme hjem igjen, bad hun Rønnaug sige.

Det var ikke noget hyggeligt Budskab for Kirstines Forældre at faa. Kaptein Germeten bad Rønnaug sige til sin Madmor, at Fru Kirstine skulde sendes tilbage til sin Herre

og Husbond flux. Han skrev det ogsaa i et Brev, som han gav Rønnaug med — og han satte to tykke Streger under flux — han vidste ikke, om Mor Kvanberg kunde forstaa Skrift, men de to tykke Blækstreger kunde hun ialfald forstaa. Og han forseglede Brevet med tre Segl med sit gamle Signet, som der var saa mange underlige Figurer i.

Men for at ikke Mor Kvanberg skulde have endnu mere Uleilighed, blev Ole Gaardsgut sendt afsted for at skydse Fru Kirstine til Helleset.

Kirstines Sorg brød ud paa ny — hun havde ladet sig nogenlunde trøste ved Mor Kvanbergs Syltetøi og Kager, efterat de havde faaet børstet af det meste af Dun og Fjær og Støv paa Silkekjolen.

„Havde jeg bare havt Mod til at kaste mig i Elven Bryllupsdagen!“ udbrød hun grædende.

„Hvad du gjør, saa gjør bare ikke det!“ sagde Mor Kvanberg. „Tænk paa Djævelen!“

„Djævelen tænker jeg paa hver Time paa Dagen,“ sagde Kirstine, „for jeg synes, at han og Major Jørgens, med det lange sorte

Skjægget, maa være saa lige som to Draaber Vand. Og naar jeg sidder alene og spinder — jeg graater nok mere end jeg spinder — men naar jeg sidder alene og han kommer ind, saa græsser det i mig.“

„Skulde nogen hørt slig Uforstand!“ sagde Mor Kvanberg og lo. „Major Jørgens er rigtig en pen staselig Mand, og en snil Mand er han ogsaa, saa jeg tænker ikke, han melder dig. Jeg skal da gjøre, hvad jeg kan for dig.“

Saa sendte hun med Ole en Steg, som han skulde bede Majoren ikke forsmaa, og saa skulde han hilse Majoren fra Mor Kvanberg og sige, at om de skulde blive ved at være gode Venner, saa maatte han tilgive sin Kone dennegangen.

Da Ole og Fru Kirstine kjørte afsted, stod Mor Kvanberg og Rønnaug paa Trappen og saa efter dem.

„Jeg skjønner ikke, hvad det kommer af, men det er ligesom, jeg synes lidt Synd paa hende ogsaa,“ sagde Mor Kvanberg.

Først i Marts var det Majorens Geburtsdag. Det var Fru Germeten, som først foreslog, at de skulde sende sin Svigersøn en Gave til Dagen, og Kapteinen var enig med hende i det. En Tønde Øl bestemte de sig for. Det var saa let for dem at brygge, som havde Elven at tage af. Vandet i Myrpytten duede ikke til Brygning, men Elvevandet kunde ikke være bedre end det var, og saa kunde de næsten sige, at de havde det lige indpaa sig.

Gamle-Ole blev strax sat til at kjøre Vand. Paa Helleset var det svært daarligt med Vand, det vidste de.

Ole Gaardsgut blev sendt afsted med Øl-tønden Dagen før Majorens Geburtsdag, og han kom igjen med mange Hilsninger baade fra Major Jørgens og fra Fru Kirstine.

Hun havde sagt: „Vil du tage mig med dig hjem igjen, Ole?“

„Det var jo bare Spøg da,“ sagde Ole, men til Malene sagde han, at han var ikke rigtig vis paa det.

Tønden skulde blive sendt tilbage til Ellingsrud af Majorens egen Gut, naar den var tom, skulde han hilse og sige, Germetens skulde ikke have nogen Uleilighed med den.

Det begyndte at blive Vaar. Det blev bare Flækker i Bakkerne, Solen varmet og nyvævet Lintøi hang ude til Blegning. Det var bestandig lidt tidligere paa Ellingsrud end andre Steder i Bygden.

Jomfru Herlofsen skrev i Dagbogen: 31te Marts. Atter igjen siger jeg en Maaned Farvel, og blidere Dage ventes nu efterhaanden. Fortryllende venlige Vaar, som glæder enhver Skabning med himmelsk Lyst!

En Gut fra Major Jørgens kom kjørende tilgaards med Øltønden. Ole Gaardsgut var ude og mødte ham og bad ham fra Hus-

bond om at være saa god at komme ind i Kjøkkenet og sidde ned.

„Ole,“ sagde det.

Han snudde sig rundt, men saa ingen.

Da var der nogen som raabte „Ole“ en Gang til.

Han gik ind og spurgte, om det var Husbond, som havde raabt paa ham?

Nei, der var ingen, som havde raabt paa ham.

Ole var ikke rigtig vel tilmode. Malene kom med Søplebret og en Harelab fra Storstuen.

„Hvad er det, som feiler dig? Jeg synes du er saa underlig,“ sagde hun oppe fra Svalgangen, for der stod begge Karene rent handfaldne og saa paa hverandre.

„Kom hid ned,“ sagde Ole. „Hører du noe, du?“

Da hørte de lige ved sig: „Ole da, du er en stor Tosk! Skjønner du ikke, at det er mig?“

„Der er vel aldrig nogen i Tønden?“ sagde Malene.

„Jo, der er!“ svarte det. „Tag bare Laaget af!“

„Neimen om vi gjør!“ sagde Majorens Gut. „Er det noe Troldskab i Tønda, saa skal det bli der til Dommedag!“

Og dermed tog han en Sten og slog Laaget fastere til.

„Jeg skal klage over dig til din Husband, det kan du forlade dig paa!“ sagde det i Tønden. „Ole og Malene hjælp mig. Kjen-der dere ikke Kirstine da?“

Da fik de Laaget af i en Fart, og nede i Tønden sad Fru Kirstine og lo.

„Det er svært, saa hvid du er i Ansigtet da, Ole!“ sagde hun. „Det er anden Gang, jeg har skræmt dig. Husker du første Gang? Nu fik du Farven igjen, baade du og Malene!“

De hjalp hende ud af Tønden. Hun var i rigtig godt Humør og lo og fortalte, at hun var krøbet ned i Tønden lige før Gutten reiste i Graalysningen. Laaget havde hun sat ganske løselig paa efter sig, men Gutten havde banket det fastere, før han kjørte, og hun turde ikke sige noget. Hun havde været saa forsiktig, at hun havde taget Spunsen ud af Tønden iforveien, saa hun havde Luft nok derinde.

„Du faar gaa ind da, Fru Kirstine,“ sagde Malene.

„Saa fik jeg da endelig se Ellingsrud igjen!“ sagde Fru Kirstine Jørgens, idet hun gik ind.

De vidste det alt inde.

Fru Germeten kom imod hende svært høitidelig, og Kirstine kysset hende paa Haanden og begyndte at græde.

„Ligesaa glædeligt som det havde været at se dig, om du var kommet paa en anden Maade, min kjære Datter, ligesaa lidet glædeligt er det paa denne Maade!“ sagde Fru Germeten.

Og Kapteinen var endnu mere stram.

„Havde du saa daarlige Tanker om dine Forældre, at du kunde tro dem til at holde med en ulydig Hustru?“ spurgte han.

Men der blev da sat frem Kaffe og Mad til hende i Kontoret, og Gutten blev trakteret, mens Hesten hvilte.

Forældrene vilde næsten ikke snakke med hende, for at det ikke skulde se ud, som de holdt med hende, og derfor sad Fru Kirstine ogsaa taus.

Da de skulde til at reise, bad hun om at hun kunde faa Lov til at se paa alle Værel-

serne i Huset, og det fik hun Lov til, efter at de havde betænkt sig lidt paa det.

Jomfru Herlofsen skrev samme Aften i Dagbogen:

2den Mai.

Overmaade uventet og for os alle overraskende kom min kjære unge Veninde, Fru Kirstine Jørgens, tilbage til sit Barndomshjem idag, gjemt i en Tønde. Man maa vel kalde dette næsten en romantisk Hændelse, og en saadan skulde man ikke tro kunde foregaa i vor Tid. Kaptein Germeten er en altfor retsindig Mand til at han ikke uopholdelig skulde sende sin Datter tilbage til hendes Herre og Husbond. Hendes store Ungdom og Barnagtighed er hendes Undskyldning for dette overilede Skridt. — Dagen overmaade skjøn og Humøret tilfreds.

Sidste Gang, Fru Kirstine rømte, var ud-paa Høsten.

Major Jørgens havde havt Tandpine baade Nat og Dag i samfulde fire Døgn, og tilsidst bandte han paa, at han vilde blive kvit den Tandpinen, hvad det skulde koste. Derfor var han reist nord i Dalen til Jon Elg, en Svenske, som var Tandudtrækker.

Mens Majoren var borte, havde Fru Kirstine benyttet Leiligheden og givet sig med et Brudedefølge, som skulde til Kirkebygden, og faaet Skyds med dem det længste Stykke af Veien.

Det var ved den Tid, Ageren begyndte at gulne, og Rognetræerne stod med store røde Klaser af Bær.

Kapteinen havde seet hende komme oppe i Bakken, og havde faaet Gamle-Ole afsted efter Hest og Kjærre, endnu før hun var kommet frem.

Malene saa Gamle-Ole rende afsted med Kapteinens Eder og Forbandelser efter sig.

„Men hvad er det, som staar paa da?“ spurgte hun.

Gamle-Ole havde ikke Tid til at svare engang.

Da fik Malene ogsaa se Fru Kirstine, som kom ganske langsomt gaaende oppe i Bak-

ken. Det saa ud, som hun var ræd for hvordan hun kunde blive modtaget.

Da hun kom til Døren, stod Kjærren der alt forspændt.

Fru Kirstine bad, om hun ikke kunde faa gaa ind og hvile lidt, men Gamle-Ole sagde, at han skulde hilse fra Husbond og bede hende sætte sig op i Kjærren med det samme.

Alle hendes Søskende stod i en Flok indved Huset og saa paa hende, men Forældrene kom ikke ud.

Malene gjorde sig et Ærinde bort til Kjærren for at vaske lidt af den værste Sølen af, og imens stod Fru Kirstine der og forsøgte at snakke med sine Søskende, men de var dels undselige for hende og dels rædde for, at Forældrene ikke skulde like det.

„Dere ved ikke, hvor inderlig pent det var at høre Raslingen af Aspeløvet igjen,“ sagde Fru Kirstine til dem. „Jeg synes ikke, det er Sommer mere, siden jeg ikke hører det der jeg nu er.“

Saa var Malene færdig med at vaske af Kjærren, og Gamle-Ole bad igjen Fru Kirstine sætte sig op.

„Kan du huske den lille graa Katta, som vi havde givet til Husmandspladsen nede ved Smed?“ sagde hun til Malene. „Den kom hjem igjen alt i et, og vi skikket den tilbage lige saa fort. Men da Katta havde faaet Unger, kom hun aldrig mere igjen.“

Da var Fru Kirstine paa Graaden, og Malene var ikke sikker paa sig selv hun heller.

„Farvel da Malene, og tak for alt godt!“ sagde Fru Kirstine og gik op i Kjørren. „Jeg kommer nok ikke mere igjen.“

Saa kjørte hun ud fra Ellingsrud for sidste Gang.

Malene saa ikke Fru Kirstine siden. Hun havde bestandig Smaa, saa det var ikke saa let for hende at komme hjemmefra, men Kaptein Germeten og Fruen var paa Helle-set, hvergang der var Barnedaab, og Fru Germeten kunde ikke snakke nok om, hvor godt hendes Datter havde det.

Malene, som var min Mor, tjente paa Ellingsrud i 11 Aar efter den Dag Major Jørgens og Jomfru Kirstine Germeten havde Bryllup. Det havde jo hele Tiden været Meningen, at Ole Gaardsgut og Malene skulde gifte sig, men det var først da hendes Far var død, at de tog Husmandspladsen efter ham og holdt Bryllup paa Ellingsrud.

Fru Germeten pyntet selv Malene som Brud, og hun sagde: „Der er nok ikke saa mange Uheld denne Gang, som sidst der var Bryllup paa Ellingsrud. Der kan man

se, hvor lidet man bør agte paa gammel Overtro! Kirstines Bryllupsdag var en Dag, som jeg nødig vil opleve Magen til, og alligevel havde det ingenting at betyde, for hun har det saa godt i alle Maader, at jeg skulde være glad, om mine to andre Døtre bare fik det Halvdelen saa godt!“

Efterat Fru Kirstine var blevet Enke, havde hun sendt Bud til Malene og spurgt, om hun ikke vilde komme og besøge hende engang. Men det blev aldrig noget af, Folk reiste ikke stort omkring dengang, og Malene, som var Husmandskone med Pligtarbejde paa Chefsgaarden foruden sit eget Husstel og en stor Barneflokk, hun havde nok at staa i.

Der blev ikke saa stor Velstand alligevel efter Majoren, som der skulde været, for han havde gravet ned Pengene, og ikke et levende Liv vidste hvorhenne. Han vilde ikke aabenbare det før i sidste Øieblik, og da han kunde skjønne, at det snart var forbi med ham, sagde han til Fru Kirstine: „Pengene ligger —“

Men længer kom han ikke, Døden indhentet ham, før han fik talt ud. Hans Familie holdt paa at grave efter Pengene baade Aar og Dag, men de fandt dem aldrig.

„Ole og Malene, Forældrene mine havde det kanske ikke værst til at være Husmandsfolk i den Tiden,“ sagde gamle Ingeborg, „skjønt det var stridt med Arbeide og mange Barn af os. Jeg tror nok, at de ikke led nogen Nød, dengang Far levet, men da han døde, blev det værre. Jeg var den yngste og bare aarsgammel dengang. Pladsen beholdt vi, for baade Mor og de ældste af os var flinke og trofaste til at arbeide, og alle de Kapteinerne, som kom til Ellingsrud sidenefter, var glad for at de havde os der. Paa alle de andre Pladsene skiftet Folkene, men vor Plads havde vist gaet over til en Søn eller en Datter fra umindelige Tider.

Smaat og trangt havde vi det, saa længe der var saa mange, som var for smaa til at arbeide. Naar vi Barna var sultne og skreg og gnaalte paa Mad, og Mor ingen Mad havde at give os, saa sagde hun: „Ti stille naa, saa skal jeg fortælle.“

Og om Søndagsmorgenerne pleiet vi ogsaa

at bede hende ligge længe og fortælle. De Historierne fra Ellingsrud har jeg hørt mangen god Gang.

Da min Tid kom til at tage ud at tjene, kom jeg ogsaa til Ellingsrud. Jeg husker det Mørkloftet der. Der stod mange Kasser med gamle Papirer, de var saa gode og tørre til at tænde op i Ovnene med. Jeg havde lært at skrive, for Mor var saa strid paa det, at jeg skulde lære det, derfor kunde jeg læse mange af de gamle Navnene, som jeg kjendte saa vel igjen fra Mors Fortællinger.

Jeg var gift for længe siden, dengang Telegrafstolpene blev reist langs Landeveien. Da vi fik vide, hvad de skulde bruges til, syntes vi det var underlige Greier. Men da levet der endnu gamle Folk, som kunde huske, at Skolelæreren havde sagt, at om han bare havde havt Penge, saa skulde han lavet istand noget, saa de kunde staa der i Bygden og snakke med Folk nede i Konstantinopel. De kom til at tænke paa Skolelæreren Ord da, sagde de. Saa der havde kanske været nogen, som havde tænkt, at det ikke var bare Galmandssnak heller, siden de havde husket det.

Ja, disse gamle Historierne har jeg fortalt til Barn og Barnebarn mangen god Gang ligesom min Mor gjorde før mig. Nu er de væk allesammen. Og jeg duer ikke til nogen Ting mere. Jeg er bare saa glad, naar nogen vil høre paa gamle Ingeborg, jeg skulde gjerne fortælle fra Morgen til Aften baade i en og to Uger.“

KRISTIANSANDS
FOLKEBIBLIOTEK

m Nr. T. 412 j. 24

BESKADIGES BOKEN i laan-
tagerens besiddelse, uten at
beskadigelsen kan henregnes til
slitage, betaler laantageren den
paaførte skade efter bibliotekarens
skjøn.

Depotbiblioteket

76g0 38 926

[412]

Thrane

Jomfru

Kristin

Germete